

forti malleatioe. sic incus quanto magis malleatur. tanto aptius indurat. **Job. xlix.** Cor eius indurabitur quasi lapis. & striget. q. malleatoris incus. **Et. Exo. vii.** Induratum est cor pharaonis. Quanto enim plus flagellabatur a deo. tanto plus indurabatur. **Sciendum autem** quod obduratio uel obstinatio duo importat. Primum est motus uoluntatis humane inherens malo. et sic peccatus procedens est causa obstinatiois. Nam ex peccatis quibus homo uehementer iberet. merebitur obstinari. Aliud est subiectio gratie ex qua sequitur quod mens hominis non illuminatur ad recte uidentium. nec emollitur ad recte uiuentium & secundum hoc deus est causa excecrationis & obstinatiois. **Ideo i. Coz. ix.** Cui uult miseretur. & quem uult indurat. **Et Exo. iii.** Ego indurabo cor pharaonis. **Deus** enim iusto iudicio gratiam non infundit illi in quo iuenit obstaculum impie uoluntatis.

Quoniam scilicet de effectibus obduratiois. **Sciendum** quod quanto aliquid est durius. tanto fortius retinet impressionem. Sic patet in lapidibus & metallis. Sic quanto mens hominis in peccato magis fuit obdurata. tanto inseparabilius adheret ei peccatum. **Unde Iere. xvii.** Peccatum iuda scriptum est stilo ferreo in ungue adamantis. Adamas ut dicitur fragilis non potest. nisi hirci sanguine calido supfuso. **Et** cor hominis obduratum non scinditur ad compunctioem. nisi christus illud mirabiliter suo perfudit sanguine precioso. imo frequenter deum uocantem ad penitentiam contemnit. **Ro. ii.** An ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit. scilicet duritia autem tua et cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ire. et reuelationis iusti iudicii dei. **Et pu. xxviii.** Qui corripierit dura ceruice contemnit. repente ei supueiet iteritus. **Ite** quanto aliquid est durius. tanto difficilius penetrat ad noue impressionis receptioem. Ita cor hominis induratum difficilius immutat per gratiam. imo resistit spiritui sancto tangenti. Sic dicitur. **Act. vii.** Dura ceruice & in circumsis cordibus & auribus uos semper spiritui sancto resististis. **O**mnis frequenter & pie tangit spiritui sancto corda nostra. & nos eius uisitationes & inspiratioes contemnimus. **Ite** quanto aliquid est durius. tanto difficilius emollitur. Sic cor hominis obduratum uix emollitur ad pietatem. cum habeat impietatem in corde. Sic de Nabal dicitur. **ii. Re. xxv.** quod erat uir durus et pessimus. **Unde** nec precibus nec beneficiis receptis nec miserabili statu dauid motus est ad pietatem. **Et** de strutione dicitur. **Job xxxix.** Durat ad filios suos quasi non sint sui. **Ite** hinc impietatem in ore. **iii. Re. xii.** Rudit rex populo dura. **Et** quod sermo durus suscitatur furore. **pu. xv.** ideo diuiserunt se ab eo decez tribus. & diuisum est regnum. **Ite** habes impietatem in opere sic patet de pharaone & egyptiis. **Exo. i.** Oppresserunt eos opibus duris lutis et lateris. **Et Hest. xiiii.** Dura uos opprimunt seruitute. **Ite** quanto aliquid est durius. tanto est perliuuius ad cadendum quod uidelicet ponderosius est. & materia magis compacta. ideo sua grauitate deorsum tendit. **Gre** peccatum quod per penitentiam non diluit. mox suo pondere ad aliud trahit. **Ideo.** **pu. xxviii.** dicitur. Qui mentis est dure corruet in malum. **Ite** quanto aliquid est durius. tanto uehementius malle-

atur. Sic impius induratus. a deo non ad emendationem sed ad consumptionem tunditur. & durissimè malleatur. **pu. xix.** Parata sunt derisoribus iudicia. & mallei percutientes stultoꝝ corporibus. **Iere. xxx.** Plaga inimici percussit te castigatioe crudeli. propter multitudinem iniquitatis. t. dura facta sunt peccata. t. uerba sunt domini ad impium in inferno damnatum. **Unde** sequitur. Quid clamas ad me super correctione tue. q. d. Si clamares. frustra clamares. quia insanabilis est dolor. t. propter multitudinem iniquitatis. t. & propter dura peccata. t. feci hec tibi. **Ysa. xxvii.** Visitabit dominus in gladio suo duro & gradibus fortis. **Et Eccl. iiii.** Cor durum male habebit in nouissimo. **Unde Ber.** ad eugenium. Nemo duri cordis salutem unquam adeptus est. nisi forte misericors deus abstulit ab eo iuxta prophetam cor lapideum. & dederit ei cor carneum. Quid igitur cor durum. ipsum est quod nec compunctione scinditur. nec pietate mollescit. nec mouetur precibus. minis non cedit. flagellis duratur. in gratum ad beneficia. ad consilia infidum. ad iudicia seuerum. inuerecundum ad turpia. impudum ad pericula inhumanum ad humana. temerarium ad diuina. preteritum obliuiscens. presentia non ordinans. futura non prouidens. & ut in breui horribilis mali mala complectatur. ipsum est quod nec deum timet nec hominem reueretur.

DE INUIDIA. PARS QUARTA. DISTINCTIO. .1.

Qonsequenter considerandum est de secundo uicio capitali. quod est inuidia. quod sic ait **Gre. xxxi. moꝝ.** Prius soboles superbie est inuidia. que dum oppressam mentem corrumpit. mox inuidiam gignit. quod dum uani nominis potentiam appetit. ne illud alius ualeat adipisci tabescit. **Circa** inuidiam consideranda sunt duo. Primo de inuidia secundum se. Secundo de filiabus eius. **Circa** primum consideranda sunt duo. Primo quod sit inuidia. Secundo que sit summe detestanda.

Quoniam primum sciendum quod inuidia est tristitia de alienis bonis. ut dicit **Dam. li. ii.** Obiectum autem tristitie est malum proprium. Sed quoniam contingit bonum alterius apprehendi ut proprium malum & sic de alieno bono potest esse tristitia. **Et** hoc contingit dupliciter. **Uno** modo quando tristatur aliquis de bono alterius in quantum sibi imminet periculum alicuius nocumeti. Sic quando tristatur aliquis de exaltatione inimici sui. timens ne per eum damnum. lesionem uel iniuriam patiat. et talis tristitia non est inuidia. sed magis timoris effectus. **Alio** modo bonum alterius apprehendit ut malum proprium in quantum est diminutiuum proprie glorie. excellencie uel honozis. & ideo de bonis aliorum tristatur inuidus. precipue de bonis illis in quibus est gloria & in quibus appetunt homines honorari.

Quoniam scilicet sciendum quod peccatum inuidie detestandum est multiplici ratione. **Primo** quod inuidus pro profectu deficit. **Dicit** enim **Aug. q. in** uidia est tristitia felicitatis aliene. **Inuidus** enim de bono dolet et de malo gaudet. sic dyabolus

inuidere enim non possumus. nisi eis quos in alio quo meliores esse putamus. Paruulum ergo occidit inuidia spiritualiter et eternaliter. **Vñ Sap. ii.** Inuidia dyaboli mors inuenit in orbem terrarum. quia paruulus est qui eterna diligit. magnus qui eterna concupiscit. non inconuenienter paruulum occidit inuidia quia huiusmodi pestis languore non moritur. nisi qui adhuc in desideriis infirmatur. **De malis que facit inuidia** oques Prosper. li. iii. de uita contemplatiua ait. **Inuidus** qui alienum bonum suum facit esse supplicium. nulla uideatur concupiscentia puocari. sed tantum superbie morbo uexari. sed si animi eius pestes que precipitatus intensius subtiliter alceque rimemini. inuenietis cum cuius obprobrium uel interitum cupit. et superbie malo teneri quo iugiter ingemiscit sibi meliorem cui inuidet anteferri. **Quis** facile potest hoc malum uerbum exprimere. quo inuidus odio hominibus persequitur diuinum munus in homine. cum potius homo amari debeat etiam pro sui meriti laetitate. **Inuidus** tantos habet iuste pene tortores. quantos inuidiosus habuerit laudatores. **Si** quidem inuidiosus causa facit meriti. inuidium pena peccati. nec ei potest ab homine adhiberi remedium. cuius est uulnus occultum. **Sequitur.** **Inuidi** quicquid boni fieri a sanctis audiunt. aut omnino non credunt aut res bene gestas in malum male interpretando conuertunt. omne malum quod de eis medax fama iactauerit. statim tanquam si ipsi uiderent credunt. feraliter eis qui illud uerbum non esse probare uoluerit. contradicunt. omnia suis emulis fingunt eorum profectibus deficiunt. odia in se abscondunt et in suos cruciatu enutriunt. profectibus insuper inuidet. peccatis fauere. de malis bonorum gaudent. de profectibus lugere. inimicitias gratuitas ardent. deprehendi pectoris sui malitiam timent. semper amari. semper ceci. amici dyaboli. inimici etiam sui. omnibus odiosi. ad gaudenda anxii. ad plangenda leti. utrobique pueri. **Demum** iter amicorum discordias seminant. discordantes si possunt in dissensione confirmant. opinionibus bonorum mendacis decolorant. in spiritualibus carnalia laudant. ut spiritualia bona eis deesse persuadeant. amicitias simulant ut eos qui se eis incaute commiserunt qui possunt arte decipiant. odiosam opinionem prauis sibi suspicionibus coaceruant. demones quorum se tantum facta letificat. sanctos uiros quibus sunt noti contristant. uelut amici in obsequio. hostes in animo. corrupti in uerbo. turpes in facto. prodigi secretorum. tenaces malorum suspicionum. **Considerate** quomodo inuidiosos punitura sunt sua mala. quos etiam bona puniunt aliena. **Ubi** isti fieri poterunt boni. qui sunt in bono mali. aut qui malis bene usuri sunt qui male bonis uti non desinunt. **Hucusque Prosper.** Propter hec omnia benedicite. **Ecc. xiiii.** Nequa est oculus inuidi.

DE PRIMA FILIA INUIDIE. DISTINCTIO. II.

Deinde considerandum est de filiabus inuidie. Et primo de ipsis in generali. Secundo de singulis earum in speciali. De primo sciendum quod inuidie filie sunt octo. Prima est exultatio in aduersis pro-

ximi. **Secunda** est tristitia de prosperis eius. **Tertia** est detractio. **Quarta** est susurratio. **Quinta** est derisio. **Sexta** temerarium iudicium uel falsa suspicio. **Septima** falsum testimonium. **Octaua** est odium. **Hanc** autem numerum sic potest sumi. **Quia** in conatu inuidie est aliquid tanquam principium aliquid tanquam medium. et aliquid tanquam terminus. **Principium** quidem est ut aliquis diminuat in occulto gloriam alterius. et sic est susurratio. **Vel** manifeste. et sic est detractio. **Medium** autem est quia aliquis intendens diminuire gloriam alterius. **Aut** potest. et sic est exultatio in aduersis. **Aut** non potest. et sic est afflictio in prosperis. **Terminus** autem est in ipso odio. quia sicut bonum delectans causat amorem. ita tristitia causat odium. **Afflictio** autem in prosperis proximi. **Vno** modo est ipsa inuidia. in quantum aliquis tristatur de prosperis alicuius hominis quod habent aliquam gloriam. **Alio** uero modo est filia inuidie hominis quod prospera proximi eueniunt contra conatum inuidientis qui ea nititur impedire. **Exultatio** autem in aduersis non est directe idem quod inuidia sed ex ea sequitur. **Nam** ex tristitia de bonis proximi que est inuidia. sequitur exultatio de malis eiusdem. **DE FILIABVS INUIDIE IN SPECIALI.**

Deinde considerandum est de filiabus inuidie in speciali. et primo de letitia uel exultatione in alieno malo. **Hoc** peccatum est contra naturam. quia obiectum gaudii est bonum. et obiectum tristitie malum. omne enim malum naturaliter habet rationem tristabilis. et ideo contra naturam est gaudere de malo.

Deinde considerandum est de dolore uel tristitia de bonis proximi. **Sciendum** autem quod tristitia de bonis proximi potest oriri quadrupliciter. **Vno** modo quando aliquis dolet de bono alicuius in quantum timeet ex eo nocumentum. uel sibi ipsi. uel etiam aliis bonis. et talis tristitia non est inuidia et potest esse sine peccato. **Vñ Gre. xxii.** moritur. **Euenire** plerumque solet ut non amissa caritate et inimici nos ruina letificet. et rursum eius gloria sine inuidie culpa contristet. cum et irruente ea quosdam bene erigi credimus. et proficiente illa plerumque iniuste opprimi uideamus. **Alio** modo potest aliquis tristari de bono alterius. non ex eo quod ipse habet bonum. sed ex eo quod nobis deest bonum illud quod ipse habet. et hoc est proprie zelus. ut phus dicit in secundo rhetorice. et si iste zelus sit contra bona honesta. laudabile est. secundum illud. **Cor. xiiii.** **Emulamini** spiritualia. **Si** autem sit de bonis temporalibus. potest esse cum peccato et sine peccato. **Tertio** modo tristatur aliquis de bono alterius in quantum ille cui accidit bonum est eo indignus. qui quidem tristitia non potest oriri ex bonis honestis ex quibus aliquis iustus efficitur. **Sed** sicut phus dicit in secundo rhetorice. est de uitiis et de talibus que possunt puenire dignis et indignis. et hanc tristitia secundum ipsum uocatur uenesis. et pertinet ad bonos mores. **Sed** hanc ideo dixit. quia considerabat ipsa bona temporalia secundum se putantur possunt magna uideri. non respicientibus ad eterna. sed secundum doctrinam fidei temporalia bona que indignis proueniunt.

ex iusta dei ordinatione disponunt. uel ad eorum correctionem. uel ad eorum damnationem. & huiusmodi bona quae nihil sunt in compatione ad bona futura que seruantur bonis. et ideo homini tristitia prohibetur in scriptura. secundum illud. psalmus. Noli emulari in. &c. & alibi. Pene effusi sunt gressus. Quarto aliquis tristatur de bonis alicuius in quantum alter excedit ipsum in bonis. & hoc proprie est inuidia. istud semper est prauum. ut dicit philosophus. in rhetorice. quod dolet de eo de quo est gaudendum de bonis proximi. Inuidia contrariatur caritati. que maxima est & optima uirtutum. quae in omnibus lucrat cogitando de bonis & compatiendo de malis. Econtra inuidia perdit in omnibus dolendo de bonis. gaudendo de malis. immo & spiritus sancto & diuine bonitati resistit. & aduersatur. Vnde hoc peccatum vix est remissibile. quia impugnat agnitam ueritatem. fraternam caritatem. & diuinam bonitatem. Item quod inuidi sine peccati patet ex hoc quod bonum naturaliter est commune. Ideo deus summe nobilissimus & optimus predicatur. quod summe conuicatus est sue bonitatis. & solus inter corpora celestia. ignis in elementa. leo inter animalia. lux inter accidentia. Econtra inuidus uilissimus potest dici. quod non solum non comunicat sua. sed etiam de conuicacione facta proximo dolet. unde dicitur. quod perueniat. Vnde tales miseriam uidentur esse damnati. quibus bona cedunt in malum. & aliorum gaudia in tormentum.

**DE DETRACTIONE
DISTINCTIO. III.**

Deinde considerandum est de detractio-
ne. Circa quam consideranda sunt quinque
Primo quod sit detractio. Secundo quomodo sit
peccatum mortale uel ueniale. Tertio de compati-
one eius ad alia peccata que committuntur in proximum.
Quarto utrum detractio nec audire sit peccatum.
Quinto que mouere nos debent ad detractio-
nis malum detestandum.

Circa primum sciendum quod detractio est aliene
fame per occulta uerba denigratio. Ad cuius
euidenciam sciendum quod sicut factum nocere potest
aliquis proximo dupliciter scilicet manifeste ut in rapina
uel alia quacumque uolentia patenter illata
& occulte ut in furto uel dolosa percussione. ita
etiam uerbo ledit quis proximum dupliciter. mani-
feste uidelicet. ut in contumelia. & occulte. ut in
detractio. Ex hoc autem quod aliquis manifeste per-
fert uerba contra proximum. uidetur eum paruipendere
& ex hoc ipso exhonorari. & ideo contumelia de-
trimentum infert honori illius in quem profert. Sed
qui uerba profert contra aliquem in occulto. magis
uidetur reuereri quam paruipendere. unde non dire-
cte detrimentum infert honori sed fame. quod quantum
in ipso est facit illos qui audiunt malam opini-
onem habere de illo contra quem loquitur. Vnde patet
quod contumelia differt a detractio in duobus
Vno modo quantum ad modum profertur uerba. quod con-
tumeliosus loquitur manifeste. detractor oc-
culte. Alio modo quantum ad finem intentum siue
nocumentum illatum. quod contumeliosus derogat
honori detractor fame. Ideo in descriptio pre-

dicta dicitur quod detractio est denigratio aliene fa-
me. Quod autem addit per occulta uerba. sciendum quod uer-
ba detractio dicuntur occulta non simpliciter
sed per compationem ad eum de quo dicuntur. quod scilicet
eo absente & ignozante dicuntur. Vnde si aliquis
loquat male de alio coram multis eo absente.
detractio est. Si autem eo solo presente. contumelia
est. Quauis etiam si quis uni soli loquat male de
aliquo absente corumpit famam eius non in to-
to sed in parte. Nota etiam quod potest alicuius fama
diminui. & tamen nihil diminuit de ueritate. quia
scilicet uerum est quod dicitur. Denigratur enim fama ali-
cuius duobus modis. scilicet directe uel indirecte
Directe quidem quadrupliciter. Vno modo
quod falsum imponitur alteri. Secundo modo quod detra-
ctor peccatum adauget uerbis suis. Tertio modo
quod occultum reuelat. Quarto quod dicit mala in-
tentione fuisse factum. id quod bonum est in suo genere.
Indirecte uero denigrat aliquis famam alterius
uel negando bonum. uel ex malitia reticendo.

Circa secundum sciendum utrum detractio sit peccatum mor-
tale uel ueniale. Sciendum quod peccatum uerborum
maxime sunt iudicanda ex intentione dicen-
tis. Detractio autem secundum suam rationem ordinatur ad
famam alterius denigrandam. Vnde ille proprie et
per se loquendo detrahit. qui hac intentione de
aliquo obloquitur eo absente ut eius famam di-
minuat uel corumpat. Amittere autem alicui fa-
mam suam est ualde graue. quod inter res temporales
fama uidetur esse preciosior. per cuius defectum homo
a multis bonis agendis obtinendis uidet acquiri
rendis impediri. propter quod dicitur. Ecce. xli. Curam
habe de bono nomine. hoc enim magis tibi preme-
bit quam mille thesauri magni & preciosi. Et ideo
detractio per se loquendo est mortale peccatum. Con-
tingit tamen quod aliquis quandoque aliqua uerba profert
de diminutione fama alicuius. licet homini uerba pro-
ferens non intendat diffamare nec famam le-
dere. sed aliquid aliud. Vnde propter intentionem di-
centis sequitur diminutio fame eius de quo uer-
ba dicuntur. Hoc autem non est detrahere per se &
formaliter loquendo. sed tantum materialiter & quod-
si per accidens. Et si quidem uerba per que leditur
alicuius fama profertur aliquis propter aliquod bo-
num & necessariam debitis circumstantiis obserua-
tis. non est peccatum. nec detractio debet dici. Si
autem uerba profertur ex animi leuitate. uel propter
aliquid non necessariam non est peccatum mortale.
nisi forte uerbum quod dicitur sit adeo graue quod no-
tabiliter ledat famam alterius. in his precipue que
ad uitam pertinent honestate. quod hoc ex ipso genere
uerborum habet rationem peccati mortalis. & tenetur
homo ad restitutionem fame sicut ad restitutio-
nem cuiuscumque rei temporalis ablate. Si quis ergo
peccatum uel malam conditionem alicuius occultam
reuelat non intendens diffamare. sed propter
eius emendationem denunciat ei qui potest po-
test & debet. uel propter bonum publice iusticie
accusat. denunciat. uel reuelat hoc non est detra-
here. Tum. quia stultorum infinitus est numerus.
pauci uero sunt qui per uiam salutis ambulat
Tum etiam. quia pauci uel nulli sunt qui no-

aliquando uerba pferant ex animi leuitate. p q
fama alicuius quoquo modo. uel saltem leuie
minozat. Ideo sup illo uerbo. pu. xiiii. Cum
detractorib9 non comiscearis. dicit Glo. Hoc
specialit uicio piclitaē pene totū gen9 hūanū.

Quia tertiuz scz de compatione detractiois
ad alia pctā que comittunt in pximum.
sciendū qz hmōi pctā potissime sunt pensan-
da fm nocumenta que pximo inferunt. quia
ex hoc habēt rationē culpe. Tanto autē maius
est nocumentū. quāto maius bonū aufertur.
Cū autē triplex sit bonū homis. scz bonū anie-
bonū cozpozis. & bonū exteriorz rerū. Bonuz
autē anime qd est maximū non potest ab ali-
quo tolli nisi occasionaliter. puta per psuasio-
nem. que necessitatē non infert. Sed & bonū
cozpozis. & bonū exteriorz rerū possunt uolē-
ter auferri. Quia uero bonū cozpozis peminz
bono exteriorz reruz. ideo grauiora sunt pctā
quibus infertur cozpis nocumentū. qz ea qui-
bus nocumentū exteriorz infertur. Vno inter
cetera pctā que comittunt in pximū grauius ē
homicidiū p qd tollit uita pximi. Consequēt
autē adulteriū qd est contē debitū ordiē gnati-
onis humane. p quā puenit ad uitam. Conse-
quenter autē sunt exteriora bona inter q pemi-
net fama p eo qz spūalibus bonis est ppinqui-
or. Vñ. pu. xxvi. dicit. Melius est nomen bo-
nū qz diuitie multe. Et Eccl. xli. Curā habe de
bono nomine. hoc enī magis &c. Et ideo deē
ctio fm suū genus grauius est pctm qz furtū.
tamē minus graue qz homicidiū uel adulteri-
um. Potest tamē inter ista esse alius ordo pro-
pter circūstantias aggrauantes uel diminuen-
tes. Per accidens autē attendit grauitas pcti
ex parte peccantis qui grauius peccat si peccet
ex deliberatione qz si peccet ex surreptione. ul
ex infirmitate. & fm hoc pctā locutionis que
ex lapsu lingue pueniunt leuitatē qndam ha-
bent. respectu illoz que sunt ex pmeditatiōe.

Quia quartū scz utrū peccet detractioes au-
diens nec resistens. Sciendū qz dicit apls.
Ro. i. Digni sunt morte nō solum qui faciūt
pctā. s; etiā qui consentiunt facientibus. Con-
sentire autē cōtingit dupliciter. Vno modo di-
recte. qn scz aliquis inducit aliū ad peccandū
uel qn placet ei pctm. Alio modo indirecte. qn
scz non resistit cum resistere possit. & hoc qn-
qz contingit non quia pctm placeat. s; ppter
aliquē humanū timorē. Dicendū est ergo qz
si aliquis detractioes audiat nec resistat. ui-
det detractori consentire. & ideo fit picipes
pcti eius. Et si quidē inducat aliū ad detrahē-
dum. uel saltē placeat ei detractio ppter odiū
eius cui detrahē nō peccat minus qz detrahēs
& qnqz magis. Vñ Bern. dicit. Detrahere an-
detrahentē audire. qd hozz damnabilius sit n̄
facile dixerim. Si uero pctm non placeat audi-
entē. sed ex timore uel negligentia. uel etiā ue-
recundia quadā omittit repellere detrahentē.
peccat qdem sed multomin9 qz detrahens. &
qnqz peccat uelialit. Qnqz uero potest esse pec-

catū mortale. ul quia illi incūbit ex officio coze
ripe detrahentē. uel ppter piculum inde sequēs.
uel ppter radicē qua timor hūanus potest esse
pctm mortale. puta si ex timore refugit aliqd
quod est pceptum in lege diuina. uel facit qd
est phibitum. talis timor est pctm mortale. Et
nota qz si ille cui detrahē aliis referētibus au-
diat detractioes de seipso dictas. si patien ter
sustineat. eius patientia laudabilis est. & me-
retur. nam sui arbitriū est detrimentuz sue fa-
me pati. nisi hoc uergat in piculum alioz. sed
non est sui arbitriū detrimentuz fame alterius
sustinere. immo in culpā ei uertit si nō resistat.
si possit. In hoc enī eius patientia nō esset lau-
dabilis qz quilibet tenet famā alterius seruae
& eam ledentibus obuiare si potest. uel saltem
de lesione dolere. Si autē ille cui detrahē utili-
tatē suam inde faciat. quia p patientiaz acqui-
rit meritū apud deū. hoc tū non est de intena-
tione detrahentis. s; ex dei ordinatione. qz no-
luit ex malis bonū elicere. & ideo nihilomin9
est detractoribus obuianduz. sicut raptoribus
& oppressorib9 alioz. quāuis ex hoc spoliatis
uel oppressis qnqz meritū augeat.

Quia quintū scz que nos mouere debēt ad
detractiois uitiū detestandū. Sciendum
est qz detractio deo. sanctis. & homibus ē ex-
osa. Ro. i. Detractioes deo odibiles. pu. xxiiii.
Abhomiatio hoim detractorz. Eccl. v. Deuotio
est pessima sup bilinguē. Nec mirū si odibilis
est detractor. qz uidelicet est. feculeneus plen9
spurcicia. fraudulentus plenus uersutia. uiru-
lentus plenus nequitia. truculentus plenus se-
uitia. Detractor mōz est feculeneus id ē
fecibus plenus & immūditus. qz scz i immūditis
conuersat. de immūditis loquit. immūditis
pascit alioz. Detractor similis est aui onocro-
talo. qui nescit cantare nisi cū rostruz tenet in
luto. & tunc dat stridorem p cantu. Sic detra-
ctor cum tenet os in luto uicii alieni. Similis ē
musce canime que libenter tenet in membro ul
ceroso aculeum & inde pascitur sanie libenti9
qz sano membro. Similis est musce que dicit
oestrū. que sub cauda iumentū pascit & in por-
terioribus brutoz rostrū infigit. Sunt mu-
sce egypti corroderes in cruribus pharaonez
& seruos eius id est prelatos. principes & mi-
stros eoruz. Exo. viii. f. Venit musca grauissi-
ma in domo pharaonis & seruoꝝ eius & cor-
rupta est terra ab hmōi muscis. Item sunt fedi
qz immūda habent oza ad modū canū & por-
coꝝ. quibus compat eos dñs. Math. vii. Noli-
te sanctū dare canibus. Item i gestis romano-
rū pontificū legiē qz scdus sergius papa ante
papatū uocabat os porci. Post sergius. Hic cō-
stituit ut nomē pape mutaret in bonū nomē.
in quo ostendit qz prelati non debent habere
ora sordida. nec nomen male fame. Sūt simi-
les canibus de macello. qui insidiant sanguī-
ni mortuoꝝ aialium & lambunt eū. et habent
dentes & os eo sordidos. Sic detractozes hnt
os sordidū pctis mortuoꝝ hoim. Itē sic canes

de macello olfaciunt posteroza canū adueni
entiū & si eos inueniunt sibi dissimiles & exē
neos mordent eos dentibus. & cōtra extrane
os sibi cōueniunt & lacerāt eos & a confortio
suo expellunt. Si autē sibi sunt cōueniētes eos
sibi cōiungūt. Sic detractozes eoz diffidētes
mordibus ab eoz societate expellunt cū morli-
bus deactōnis. Si uitiis eoz cōueniunt. eoz
sibi cōiungunt. Sicut legūt fecisse beato Iero-
nimo quidam clerici & religiosi ecclesie roma-
ne. Qui cū esset rome p̄sbiter cardinalis nec
maloz uitiis conueniret. sed eos reprehenderet.
licet ab omnibus dignus iudicaret summo scē
dotio. pueri inuidia moti ei detrahentes et eū
psequentes ab urbe expulerunt. Sūt ut canes
lanatici et rabidi qui quos mordent intoxicāt
& in rabi cōuertunt. Sunt canes pditozes si-
miles scorpionibus. qui ante blandiunt. retro
mordent. & pungunt ad modū canum calca-
neo insidiantes. Sunt similes quibusdā mon-
stris. de quibus legit in hystoria transmarina
& Anselmus refert in libro de ymagine mū-
di q̄ in quibusdā partibus orientis sunt hoies
habentes corpa hūana et canina oza. Similiter
q̄dam mulieres habitātes in quodā fluuio in-
die habentes caninos dentes. Deteriores sunt
canibus quia canes diuitis. Luc. xvi. Vlcerā
non mordebant s; lingebant. Isti contrarium
faciunt. Isti non comedunt solum carnes s; of-
sa ut lupi atterūt. Refert petrus alfonsius. q̄
cum duo ioculatozes comederent cozam rege
quodā alter uolens confundere sociū suū late-
ter remotis carnib; a scutella sua imposuit ibi
struem ossium & dixit regi. dñe fac qd iustuz
est. Iste socius meus omēs istos demōstratis
ossibus suis spoliauit uestib;. Cui alter respō-
dit. dñe & iste conē naturaz commisit. postq̄
enī carnibus ossa spoliauit. ipsa ossa uozauit.
& utriq; scutellam suā nudauit. Sic detracto-
res aliqui non solum uitiis carnaliū detrahūt
quasi canes comedendo sed ossa deuozant dū
uirtuosis eoz opibus & uirtutibus detrahunt
Item detractozes sunt canes immo peiozes ca-
nibus nō habentes ut alii linguam medicina-
lem. sed pestiferā & letalem. Item sunt similel
cerbero infernali ianitozi. qui dicitur a poetis
cerberus q̄si carnes uozās. describit̄ ab eis sub
vno cozpore habere multa capita canina. qz ha-
bent multos modos detrahendi. Item sunt si-
miles illis septem canibus de quibus in mira-
culis sancti Andree dicit̄ q̄ cū beatus andreas
in patras ciuitate p̄dicaret dixerunt ciues illi;
q̄ ad xpm cōuerterent̄ si ab eis septem demo-
nes expellēt. qui iuxta uiam in sepulchris ha-
bitabant & transeuntes lapidibus obzuebant
quos cum adiurasset ut uenirent. uenerunt i
specie septē canuz. quos p̄cepto suo expulit. &
ciues crediderunt. Sic detractozes ad moduz
canū oblatrantes septem modis transeuntib;
a mundo peregrinis oblatrant. qui sunt abii-
cieni di. Ideo. Phyl. iiii. Videte canes. videte cō-
cisiōnē qui in congregacionibus se lacerāt. Si

miles sunt illis canibus de quibus dicit̄ a plu-
ribus q̄ in campania frantie iuxta montem
hysmū omēs canes patrie circa annū dñi. Mi-
lesimūducentesimo cōuenerūt. et pugnantes
mutuis mordibus se occiderūt. Gal. v. Si iuicē
mordetis uidete ne inuicē cōsumamini. Item
deteriores canibus rabidis. In hoc enī similes
eis q̄ habēt morsus venenosos. sed deteriores
quia hii canes fugiunt notos. & maxime do-
mōs suos ne furia cōmoti dentes in eos figāt.
Econē detractozes non parcunt notis. aut pre-
latis. Licet dicat̄. Deu. xxvii. Maledictus qui
clam p̄usserit p̄ximum suū. Exo. xxxii. Diis
non detrahēs. Item sunt similes porcis & sca-
rabeis q̄ ex oze suo stercoza reuoluūt & come-
dunt. Item ranis que in mensa pharaonis & i
cibis erant. Exo. viii. Nō est cōicandū cū istis.
Detractozibus non cōmisceris. Eccl. xiii.
Que cōicatio facti ad canē. Ideo b̄us Aug.
eis cōicare nolebat. sed sup mensam suā scrip-
serat. Si quis amat dictis absentuz. rodere ui-
tam. Hanc mensam indignā nouerit esse sibi.
Et si aliquis forte in detractionis uerbū ibi i-
cidebat. dicebat ei ut cessaret. aut a mensa sur-
geret & uersus deleteret. Item oza detractozum
sunt sepulchra patentia & fetentia. ps. Sepul-
chrū patens est guttur eoz. Sunt ozcelli. dy-
bolici pleni aqua maledicta dyaboli. ps. Quo-
rū os maledictione & amaritudine plenus est.
Lingua eoz est dyaboli asperozū. Scōo de-
tractoz est fraudulētus id est plenus uersutia.
mordens retro ad modū canis pditoris & ad
modū scorpionis. Eze. ii. Subuersozes sunt te-
cum & cū scorpionib; habitas. Iere. ix. Sagit-
ta uulnerans lingua eoz. doli locuta est. Lin-
gua tua cōcinnabat dolos. sedēs aduersus fra-
trem tuū. &c. Insidiantē fame homis ut furen-
tur eam. Eccl. xi. Multe insidie dolosi &c. Et
post. Bona in mala conuertens insidiat. & in-
electis imponit maculā sc; infamie. Itēz detra-
ctoz tanto est deterioz fure. q̄nto meliozē the-
saurū furari conat̄. Osee. vii. Facti sunt quasi
arcus doloso. cadent i gladio a furoze ire. q̄a
in arcu doloso sagitta emissa ad oppositū ten-
dit huius qd uidet̄. Similiter uerbū detractionis
nū qd tanq; sagittam mittunt in alios qd ui-
det̄ alios p̄cutere in detrahentes redit. & eos
primo in anima occidit. Sicut legit̄ in passiōe
sanctoz Cosme & Damiani. Vbi cū lapides
p̄icerent in sanctos pagani ut eos lapidarēt.
dei uirtute retroacti eos qui immittebat̄ p̄cuti-
ebant. & cum applicarent curribus dicti fr̄es.
& a quatuoz militibus sagittarent̄. iussu dei
retroacte multos gentiū aduersantiū perime-
runt. Detractozes utunt̄ insidiis ut retro mor-
deant. ps. Ipi calcancū meū obseruabunt. Cal-
caneus est inferioz pars cozpis. & q̄ sepius est
in luto. Et detractozes non digniora. non me-
ritoꝝ & operum sanctoz laudes considerant
s; infirmioza & que defectuosa uidentur i ho-
mine. ut mordeant ad modum serpentis. cui
dictū ē. tu insidiaberis calcaneo eius. Gen. iii.

DetraCTOR similis est serpenti qui insidiat in semita corpus in herba uel in harena occultat. ut dicit. **V**sido. & cornua quasi pabulum extra demonstrans. ad que cum uenit ut aialia qst ad pabulum. retro insilit mordet et occidit. de quo. **Gen. xlix.** Fiat dan coluber i uia. cerastes in semita. mordens ungulas equi. **T**alis e detraCTOR qui alios iudicat retro mordens. ut canis rabidus. **Deu. xxvii.** Maledictus qui clam pcurserit pximu suu. &c. ps. Sedet in insidiis cum diuitibus in occultis ut interficiat innocente. **Q**uod faciunt q accusant paupes apud tyrannos. **T**ertio detraCTOR e uirulentus plenus nequitia ueneno. **O**s eni detraCTORis simile est ozi ydropici. leprosi. uel latrine respiraculo. & inferni puteo. & ozi dzaconis a quibus exit fetor. & flatus contagiosus & uenenosus. **Q**uidam dixit. non est curandū utrum detraCTores ab inferiori uel superiori foramine inueniunt. quia non minus immo longe plus feret & inficiunt a superiori qz ab inferiori. **Eccl. xi.** serpenti comparatur. ubi dicitur. **S**i mordeat serpens in silentio nihil eo minus habet qui occulte detrahit. ps. **A**cuertit linguas suas sicut serpentes. &c. **S**imilis est detraCTOR serpenti. de quo. **Gen. iii.** Serpens erat callidior. &c. **H**ic sub facie uirginea uenenu male suasionis infundit. p qd tota humana natura infecta est. **S**ic detraCTOR primo facie uirgineam ostendit cu bona intentione et pura dicere se asserit qd detrahendo dicit. talis est pharoas serpens sic dicit. **V**sido. similis sibilu serpenti sic dicto qz sibilum habet infectu. **S**imilis est hiis serpentibus de quibus **V**sido. scilicet serpenti qui terras p qua uadit fumo mortifero & pestifero fumae facit. **E**st quasi seps serpens. qui prius qz mordeat carne & ossa consumit. **S**imilis dipse uel dipsadi serpenti. qui ita subtiliter pugit q prius occidit qz dolo sentiat. **I**tem similis est regulo serpenti qui fontem que tangit inficit. ps. **xxiii.** **Q**uasi regulus uenena diffundet. **I**deo dicit **Aug.** Ne accomodes aures tuas ad picipiendū uerba detrahentis. ne accipias mortem i aia tua. detrahenti eni et audienti aia utri usqz esca mortis e detraCTOR. **Berū.** **A**d eugenium papa. **V**elle audire et detrahere quid horum damnabilius sit nō facile dixerim. **P**bus. **D**iscet non libenter detrahere cu te uiderint nō libenter audire. **I**deo dicitur. **Eccl. xix.** **S**epi aures tuas spinis. & ne audias linguā detrahentem. qm lingua detraCTORis aures obiectas frequenter rodit. & uenenu p medicamēto effundit. **S**imilis antigono de quo dicit **Egyptus** in primo de cladibus iudeoz. qz aures auiculi sui hyrcani dentibus corrosit. ne sacerdotio fungeret. & medicū ei misit sub specie pietatis qui in eius auribus uulneratis uenenu p medicamento pdiciose infudit. **S**ic detraCTOR pditoz dicit se compati eis quibus in auribus uenenu datraCTORis effundit. cuius lingua plena est ueneno mortifero. ut dicit. **Iaco. iii.** **D**e hac materia habet supra. de custodia auditus.

Quarto detraCTOR est truculentus plenus seuitia. **Q**ue maior seuitia potest esse qz homo multos immo innumerabiles occidat ac etiaz semetipm. detraCTOR aut occidit p malitia animā suam et caritate fraternā extinguit in cordibus plurimoz. **D**etraCTOR monstrū est quod p detibus gladios habet. ps. **xxx.** **F**ili hominū dentes eoz arma & sagitte & ligua eoz rū gladius acutus. **Berū.** **L**ingua detraCTORis quasi gladius. occidit eni vno ictu & illuz qui detrahit. & illū qui detractionē libenter audit & illū qm qz cui detrahit. qm scz ad ei notitiaz puenit. **D**etraCTOR est illud monstrū quod describit. **Dan. vii.** **Q**uod simile erat urso. & in parte stetit. tres hns ordies dentiū. & i dentibus eius principes tres. qui dicebant ut comedēt carnes plurimas. **U**rso similis est detraCTOR qui est obscurū animal. et obscuro antro insidiatur transeuntibus. **S**ic detraCTOR insidiatur quasi leo in spelunca sua. &c. **H**ec bestia i pte stat. quia aliqua bona & comendabilia dicit de persona cui detrahit ut melius ei credat. **T**res principes in dentibus eius sunt. principes terreni. plati ecclesiastici. & uiri religiosi. quoz rū carnibus id est carnalibus opationibus cōsueuerūt pasci. **I**tem est illud monstrū de quo **Apo. xii.** **D**raco magnus & ruffus p malitia habens septem capita nitebat filiū ecclesie masculū deuozare. **I**sta septem capita flāmiuomi draconis sunt septem species detractionis. q euomunt flammā pestifere suasionis & temptationis dicti draconis flāmiuomi. **S**unt autem hmoi septem species. **P**rima occulta mala publicare. **S**ca audita mala cu augmento pferre. **T**ertia e crimina falsa imponere. **Q**uarta est bona occulta negare. **Q**uinta manifesta bona in malum conuertere. **S**eptima bona in miscere malis uel mala sua alienis addere. **U**t cum se accusat & defectus suos dicit detraCTOR ut de aliis que subiungit melius ei credat. uel cum eū comendat ut de malis que inferre nititur melius ei credat. uel cu se ex compassioe loqui testat. **D**etraCTores sunt culices & mordaces cinifes. **I**tem sunt sanguisuge dyaboli humanū sanguine sitientes & sugentes. immo crudeliores sūt feras. quia leoni leo parcat. lupus lupum non comedit. et fere parcat rebus sui gnis. **S**imiles sunt hyenis que sepulta cadauera exhument. & ipsi in pctis latentes papalant & deuozat. **I**tem similes sunt dyabolo qui crudelis est bonis. crudelior suis. crudelissimus sibi ipsi. **B**onis crudelis est. quia quorū uitam non potest mordere interius aut penetrare. sedare nitit exteriorius infamando si potest falsum crimen imponendo. **C**rudeliores sunt malis. quoz carnes id est carnalia comedunt. ps. **xxiii.** **N**oli esse in cōiuiis pctoz. & q carnes ad uescendū conferunt. **Glo.** **C**arnes ad uescendū pferre est uicia pximoz in derogationem habere uel dicere. **Iob. xix.** **C**arnibus meis saturamini. **Q**uidam nutriuit lupū. que

factum priuatū posuit ad custodiam ouilis .
 Quo dormiente uenit siluester lupus in ouile
 & omnes oues iugulauit. quod aduertēs dor-
 miens domesticus cū eo pugnant occidit euz.
 et omnes oues iugulatas super caput eius con-
 gregauit. Similiter detractor totuz vnū ouile
 deuorat. religionē scz aliquē cui detrahāt. Gre-
 gori. Qui aliene uite detractioe pascitur. pcul-
 dubio alienis carnibus satiatur. Detractor ali-
 qñ comedit ep̄m vnū. uel ar̄ep̄m. uel unam re-
 ligionē. uel populū. qñ eis detrahāt. Item ī ui-
 tis patrū quidā senex dixit. Melius est come-
 dere carnes & bibere vinū. qz in detractioe co-
 medere carnes fratrū. Iere. xix. Vnusquisqz pro-
 ximi sui car. comed. Eze. x. Patres comedēt fi-
 lios in medio tui. Similes illis de quibus An-
 selmus. Et parate sibi in cibum carnes eoz re-
 putant pietates. Vñ. Sunt loca sunt gentes q
 bus est mactare parētes. Est mos & pietas cū
 longa supuenit etas. Hec lex tenet apud detra-
 ctōres qui detrahunt tam spūalibus p̄ribus qz
 carnalibus. Vñ merito puniunt ī eo qz peccāt
 quia preter hoc qz spūaliter occidunt frequen-
 ter & mala morte ep̄ali plectunt. In anglia re-
 ligiosus quidā. ueste nō uita. habitu nō actu.
 detractoribus assuetus in extremis existens.
 monitus & rogatus qz confiteret. & de salu-
 te aie sue sollicitate cogitaret. Rūdit qz non face-
 ret. Interrogatus quare. dixit qz non poterat.
 Cū. aut multis uerbis & psuasione mouere-
 tur qz in hac extrema necessitate tota mentis
 attentione & cū fiducia spei recurreret ad diui-
 nam clementiā explozandā. extrahens linguā
 digito percussit eam. & dixit. Ista lingua pessima
 me damnauit. Quo dicto. lingua sic inuolu-
 it qz ulterius eam reponere nō potuit in os su-
 um. & sic horribilit̄ expirans omibz detracto-
 ribus exemplū damnatiōis oñdit. Item inter
 miracula b̄i. Gre. Legit qz cum post eius moz-
 tem inuasisset romanā puñtiā fames grauif-
 sima. paupes religiosi uenerunt ad eius succes-
 sozem rogantes ut eoz inopie misereret. quos
 papa Gre. alere solebat. p eos uatuos semp di-
 mittebat. dicēs se nō posse sufficere hīs quos
 Gre. pascebat. ad augmentū sue uane laudis.
 Cui cū b̄us Gre. ter apparuisset arguens euz
 de sua tenacitate & immia. & detractōne. nec
 tñ eoz ad compassionē inflecteret. nec linguā
 a detractioe cohiberet. nec manuz ad miseri-
 cordiā extenderet. post tertiā apparitionē post
 qz sup hoc euz tertio arguisset. horribilit̄ appa-
 rens. & cōminans eum ī capite percussit. quo
 dolore vexatus in breui uitā finiuit. Item ī ui-
 ta beati Bñdicti de turpe morte florenti mo-
 nachī. Item ī uita b̄i Ambrosii legiē. qz cū glo-
 riosus miraculis dictus sanctus in pace quie-
 uisset. quidā sacerdos mediolanensiu in conui-
 uio cū aliis sac̄to detraheret subito graui uul-
 nere percussus. & a loco cōuiuii deportatus. cō-
 tinuō expirauit. Itē in cartaginensi urbe cum
 post mortē b̄i ambrosii tres ep̄scopi simul co-
 mederent cū multitudine p̄biteroz & clerico

rū. cū qdam ep̄scopus audiens de factis beati
 Ambrosii ei detrahere inciperet. quidam retulit
 ibi de morte dicti p̄biteri. dictus autē ep̄scopus
 audiens simili uulnere percussus & ad lectū de-
 portatus ip̄a nocte diem clausit extremum.

DE SVSRRATIONE.

DISTINCTIO. .III.

DEmde considerandū est de susur-
 ratione. Sicut autē dicit Vñ. i. li.
 Ethy. Susurratio ē sono locutiōis
 appellat. quia non in facie alicui⁹
 sed in aure loquit. Sciendū autē qz susurratio
 & detractio cōueniunt ī materia & in forma
 id est in mō loquendi. qz & susurro & detra-
 ctō malū dicit de pximo. & ppter hanc con-
 uenientiā vnū p̄ alio qñqz ponit. Vñ Eccl. v.
 Non appelleris susurro id est detractor. Dif-
 ferunt enī in fine. qz detractor intendit famā
 pximi denigrare. Vñ illa uerba precipue pro-
 fert de pximo. ex quibus diffamari possit. uel
 salte diminui fama eius. Susurro autē intēdit.
 amicitia separe. sic patet ī Glo. sup illud. Ro. i.
 Susurrones detractōres. &c. Susurrones sūt
 mter amicos discordiā seminātes. detractōres
 qui alioz bonā famā necant uel diminuunt.
 Vñ p̄. xxvi. Susurrone subtracto iurgia cō-
 quiescūt. Et ideo susurro talia uerba pfert de
 pximo qz possint cont̄ ip̄m cōmouere aim au-
 dientis. h̄m illud. Eccl. xxviii. Vir pctōr cōtur-
 babit amicos. & in medio pacē habentiū pōet
 mimitiā. igit sic patet qz detractor non intē-
 dit dicē de pximo suo nisi malū. unde scz pos-
 sit pximus infamari. Susurro uero non sim-
 pliciter intendit malū dicere. sed qzqd sit illud
 qd possit animū vnus cōtra aliū perturbare.
 etiā si sit bonū simpliciē. s̄ tñ apparens maluz
 inquantū displicet audienti. Tales merito dei
 maledictionē incurrūt. Sicut dicit. Eccl. xxviii.
 Susurro & bilinguis maledictus. multos enī
 turbauit pacem habentes. Et bene dicit bilinguis.
 quia dū amicitia mter duos nitit̄ rūpere
 duabus utiē linguis. vñ picens de alio unde
 possit eius aim ad odiū cōcitare. Hoc est mter
 septē qd dñs p̄ceteris detestat. p̄. vi. euz scz qz
 seminat mter fratres discordiā.

DE DERISIONE

DEmde considerandū est de derisio-
 ne. Circa quā tria considerāda oc-
 currūt. Primo utrū derisio sit pec-
 catū. Scdo utrū sit pctm̄ mortale.
 & qñ uel quō sit ueniale ul mortale. Tertio qz
 mouere nos debent ad hoc uitiū detestandū.
Circa primū sciendū qz cū pctā uerboz pre-
 cipue sint pensanda h̄m intentionē pferētis.
 ideo h̄m diuersa que quis cont̄ aliū loqñt
 intendit distinguunt h̄mōi pctā. Sicut autem
 aliquis conuiciando intendit honozem conui-
 tiati deprimere. & detrahendo famā diminue-
 re. & susurrando amicitiam tollere. ita etiā ir-
 ridendo intendit aliquis deriso uerecundiam
 seu erubescenzā gnare. Vnde quia finis iste
 distinctus ē ab aliis. derisionis pctm̄ distinctū ē

a premissis pctis fm finem. comunicat tñ cū eis in materia. Quia sicut de oze uirtuoso me res aliqs apud alios reuerentiā & famā. apud seipm bone cōscientie gloriā. fm illud. ii. Coz. iii. gloria uestra hec est testimoniū cōscientie ur̄e. ita econtrario de actu turpi id est uicioso apud alios tollit hominis fama & honoz. & p hoc cōtumeliosus & detractor dicunt turpia de alio. Apud seipm aut p turpia q̄ dicunt per dit aliquis cōscientie gloriā & quietē. p q̄ndam cōfusiōē & erubescentiā. & ad hoc & p pter hoc derisor dicit turpia. Ex hoc enī aliqs erubescit quia timet uel dolet debonozari. Sic enī dicit Damascenus. li. ii. Erubescencia ē debonozationis timoz. Differt aut derisio a pdi ctis. qz derisio fit iocose. alia uēo serio pferūt.

Quare scdm scz qñ uel qñ derisio fit mortale uel ueniale pctm. Considerandū ē qñ est derisio nisi de aliquo malo ul defectu. Malum aut si sit magnū. non p ludo uel ioco accipitur. s; seriose. vñ si in lusuz uel risu uertat ex quo derisionis uel illusionis nomen imponitur. hoc est qz accipiē ut paruū. Potest tñ ali quod malū accipi tanqz paruū dupliciē. Vno mō fm se. Alio modo rōe psonē. Cū aut aliqs malū uel defectū alicuius psonē in lusū uel risum ponit uel fm se paruū maluz est ueniale & leue pctm est fm genus suū. Cū aut accipitur quasi paruū maluz rōne psonē. sicut defectus pueroz & stultoꝝ paruū ponderare sole mus. sic aliquē deridere & eum oīno puipendere et tam uilem estimare qz de eius malo nō sit curandū. s; p ludo potius sit habendum. et sic derisio est pctm mortale & grauius qz contumelia. q̄ similiter est in manifesto. qz contumeliosus uideē accipe pctm alterius seriose. illuz autē uel derisor in lusum. & ita uideē esse maior contemptus & debonozatio. & scdm hoc illusio grauius est pctm. & tanto grauius q̄nto maioꝝ reuerentia debet psonē q̄ illudic. Vnde grauissimuz est irridere deū & ea q̄ dei sūt. fm illud. Vsa. xxxvii. Cui exprobrasti & quē blasphemasti. & sup quē exaltasti uocē tuam. & postea subdiē. Ad sanctū israhel. Deinde scdm locū tenet irrisio parentum. Vñ pu. xxx. dicit. Oculū qui subsanat patrē & despiciē partū matris. effodiāt eum corui de tozre tibus. et comedant eū filii aquile. Deinde derisio iustoꝝ grauis est. qz honoz est pmiū uirtutis. Et cōtra hoc dicit. Iob. xii. Deridetur iusti simplicitas. Hmōi aut derisio ualde nociua ē qz p hanc homines a bene agendo impediunt & retrahunt. sicut ait Gre. Qui maloꝝ actib; exoziri bona conspiciūt. mox ea manu pestiferē exprobrationis euellunt.

Quare tertiū sciendū est qz derisio uitanda ē ppter multa. Primū est dei reuerentiā. Secundū est rea cōsciētia. Tertiū derisi uerecūdia. Quartuz est pene uehementia. Primo uitandū est pctm derisionis ppter dei reuerentiā. qui se derisum reputat qñ deridetur hō ad ymaginē dei factus. & suo sanguine p̄cio-

so redemptus. Ait enī Luc. xii. Qui uos spirit me spernit. Et Math. xxv. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. In membris suis esse derisuz se conquerit. Tre. iii. Factus sū in derisum omni populo meo. canticū eoz tota die. Item. ii. Para. xxxvi. Illi subsannabāt nūtiōs dñi &c. Sequit. Ascendit furor dñi in populū ita ut nulla esset curatio. Secūdo cauendū est pctm derisionis ppter reā cōscientiam. Hō nāqz sciēs & sentiens cōscientiā suā ream esse in multis non habet uide deberet alios deridere. s; flere potius & dolere. Ridiculū est et fatuū qz eger sanū. cecus uidentē. claudus recte incedentē. scabiosus sanū caput habentem derideat. Sed lōge maioꝝ ē fatuitatis & insaniē qz pctōz instū et simplicē audeat deridere. Derisor simpliciū & iustoꝝ similis est hōi pigro. & stulto cuius ager plenus est spinis & vreis & tribulis. & dimittit eum inculcū. & uidens ortū pximi plenū arboribus fructuosus & bene cultis irridet. qz in eo uidet arborū exteriōzē corticē rugosū. Sic multi inculci & i cōpositi i moribus & pleni defectib; & uitiis negligentes maximos defectus suos. & uidentes exteriōres aliquoz ruditates derident eos. Similes sunt cuidā stulto qui stans i uia oēs euntes ad ecclesiā irridebat. gestus eoz fingēdo ad risū uidentes puocando. quē tñ omnes tanqz fatuū & cōtempribilem sup alios iudicabant & irridebant. Cōtē quos pu. xxiii. Per agrū hōis pigri transiit &c. Itē derisores sunt similes latroni q̄ cū ducere a bedellis multis. ad suspendiū sup equū maximū & uideret incedentes in uia pedites simpliciē irridebat eos non curans de pximo interitu suo uilissimo. Item similes sunt cuidaz meretrici que cū capta esset in adulterio et nuda fustigare a bedellis p ciuitatē. in oculis oīm cuidā matrone obuians irridebat eam de sua minus ornata cōpositiōe cultus. postposita & neglecta sua nuditate. Sic est o derisoribus bonoz qui nō attendunt in quanta cōfusiōe pctōz sunt. & quō a demonib; nudi & rei ducunt ad suspendiū inferni. & derident iustos de hoc qz minus compositi incedūt in uia a iudicio seculi quos deus & sancti & ipsi demones irrident de tēmeritate sua. In uitis patrū cuidā querētī quō habens ppria uulnera detrahit uel irridz aliena. rūdit abbas Iohānes pabolam. Cum q̄dam homo hret duas vxozes nudas & uellet ire ad nundinas. & iste secū duci peterent posuit eas in dolio & cum nauicula transfreta uit. altera eoz de uase exiliens ueteribus panis se operuit quos inuenit. Quod uides alia eam irridebat dicit uirō. hec meretrix sic male uestita non erubescit. Cui uir ait. Tu cū sis vndiqz nuda quō nō erubescis inculpare utcūqz uestitam. In uita beati Iohannis euangeli ste legiē de iuene quodam quē suscitauit. qz retulit quō mortuus uiderat ridētes demonē & cachinnantes de ruina illoꝝ discipuloꝝ iohānis qui redierūt ad seculū. & quō ad hoc

suas faciebant derisiones. **I**te derisor similis est
strutioni. que cum sit auis deformis et monstru-
osa. sicut dicit **Iob xxxix**. Deridet equus & af-
fessorem eius. cum sit magis derisione digna.
Ite similis est simie ioculatoris uel ad fenestram
diuitis sedenti. que cum sit maxime irrifibilis
cuius exteriora nuda patent. transeuntes irri-
det. **S**ic derisores sunt simie dyabolice. **I**tem fa-
tum est quod aliquis existens in periculo deride-
at alium simili periculo laborantem. **T**alis enim si-
milis est latroni sinistro qui quasi non curas
periculum mortis spiritualis corporalis & eterne im-
minentis & crucis. ihu crucifixum irridebat.
cui dixit socius suus. **Luc. xxiii**. Neque tu time-
deus cum in eadem damnatione sis. **I**tem sunt
similes quibusdam qui nec in periculis constitu-
ti dimittunt derisiones suas. **D**e quibus ma-
gister iacobus de uiriaco duo sequentia po-
tenta exempla dicens. **Q**uidam principes habebant
quendam hystrionem secum cum mare transiret
qui ita erat consuetus derisionibus faciendis
quod cum uideret periculum imminere sibi & aliis
& nauem submergendam cum alii flerent & do-
minum rogarent pro periculo euadendo. ille ince-
pit irridere dominum suum dicens. **D**ne usque mo-
dum habuisti cyphum uirum sepatum a me. hodie autem
comites habemus fieri. & in cypho comi bibere.
cuius latitudo durat a marsilia usque ad achon.
Item alius uidens piculantes socios et flentes
ait. usque modo pepercistis carnibus uestris sal-
tis. modo non parcatis. sed satis de eis comedatis
quia iam oportet uos satis bibere. **T**ertio cau-
endum est hoc uitium propter derisionem angustiam. **Q**u-
od enim plus affligunt homines irrisiones & lu-
dibria sepe. quam alie afflictiones. **M**ulti enim prelege-
re potius moxi quam derisiones & ludibria sustine-
re. **S**ic **Sampson**. **Iud. xvi**. **M**ortuam animam meam
cum philistinum occidit se ne sustineret eorum di-
uitias irrisionem. **S**imiliter & **Saul**. de quo. **i. Re. xxxi**.
Dixit saul armigero suo. In facie mea forte ueniant inuencum & illudant michi.
Item qui irridet clamat ad dominum contra irrisores
& exauditur. **Iob. xi**. **Q**ui deridetur ab amico
suo sicut ego. inuocabit dominum & exaudiet eum.
Sicut enim compati afflictis & defectibus alie-
nis est caritatis. ita irridere uidetur esse magne
malignitatis. **Nec. iiii**. **P**ecata eorum coram facie
sua non deleantur. quia irriserunt edificantes.
Afflictio non est addenda afflictio. nec amari-
tati amaritudo iungenda. propter quod dicitur. **Ecci. vii**.
Non irrideas hominem in amaritudine anime.
Quarto cauendum est hoc uitium propter pene-
ram hementiam. tales enim maledictiones incurrit
sicut **cham**. qui patrem suum noe derisit. **Gen. ix**.
Tales etiam in ludibriis fiunt dei hominum. & de-
monum. **A**llos enim qui homines dei derident in pre-
senti. deus iridebit in futuro. **E**t eternis irri-
sionibus eos tradet spiritus. **Q**ui habitat in celis ir-
ridebit eos. **Sap. iiii**. **A**llos autem dominus iridebit.
Dant etiam in ludibriis hominum & demonum. **S**ic
legitur de iudeis qui irridebant prophetas domi-
ni. **I**llis ad eos. **hm** quod legitur. **ii. Para. xxxvi**. **E**t

ideo ut habet ibidem capti sunt & omni ludi-
brio caldeo exponiti. **I**dem habet. **i. Esdre. ii**.
Item idem refert factum **Egysippus** in fine li-
bri de cladibus iudeorum. de iudeis qui irriserunt
dominum. qui postquam fuerunt ad penitentiam diuitis
us expectati. tandem sunt omni ludibrio exposi-
ti. uel in singulis ciuitatibus romani imperii ante
currus agerent captiui. & omni ludibrio in ha-
renis pugnantibus cum bestiis crudelissimis ex-
ponerent. & ab omnibus irridere & confun-
derent. **D**eus etiam quosque derisores occidit ma-
la morte & subita. quod ostendi potest per multa ex-
empla. **E**gyptios illudentes filiis israel. **Exo. xiiii**.
Inuoluit super eos dominus aquas maris. **I**tem
uiri sochor & phanuel qui deriserunt **Gedeon**
spinis & tribulis comburunt. **Iud. viii**. **I**te **phylis-
teus** illudens **sampsoni**. subito ruina opprimuntur.
Iud. xvi. **P**ueri qui illudebant **helyseo** dis-
centes. ascende caluea. duobus uris subito oc-
cidunt. **iii. Re. ii**. **H**erodes qui illudit domo
apud ludum exilio relegat. longa eade exi-
lii desitit. **P**ylatus sub quo dominus ludibria mul-
ta patitur ibidem in obprobrium gentis sue missus
semetipsum manu propria interfecit. & tamen suspen-
dium non euasit. **Q**ui se manu sua occiderit. di-
cunt **Iero.** & **Eusebius** in cronica suis. **I**n ui-
ta sancti **piecti** legitur. quod cum ipse die pasche resi-
deret in mensa cum quibusdam qui a carnibus
abstinebant. cum alii eos irridere quod a carnibus
abstinerent. ille arguit irrisores dicens. quod eos
potius deberent honorare pro abstinentia quam ir-
ridere. **C**um autem illi non acquiescerent eius mo-
nitioni. solarij subito corruit. & eos oppressit
qui alios irridebant. **I**tem in uita beati **Anto-
nii** legitur quod cum quidam **arrianus** nomine **ba-
lanus** dux egypti ecclesiam infestaret & mona-
chos & uirgines nudatos publice uerberaret.
scripsit ei beatus **Antonius**. **V**ideo iram dei su-
per te uenire. desine persequi christianos ne ira dei
te occupet. que proximis tibi minatur interitum.
Miser autem ille iram eius uidit & irrisit. & ex-
screans super literas in terram picit. multis af-
ficiens iniuriis eorum portitores. & beato **Anto-
nio** comminationis literas scripsit. **C**um autem di-
ctus **balanus** equum mitissimum equitaret eum
in terram picit. morsibus eum discerpens. et
calcibus ita eum attriuit. quod repositus ad ur-
bem infra triduum expirauit. **I**tem post passi-
onem beati **cyriaci** sicut in eius miraculis legi-
tur. **C**arpasius prefectus domus matris a **ma-
ximiano** obtinuit. in qua cum epulas cum de-
ce & noue amicis suis celebraret & in loco ubi
baptizabantur christiani. in derisione christia-
norum se balneari gentiles morte subita om-
nes ibidem perierunt.

DE TEMERARIO IUDICIO.

DISTINCTIO. .V.

Demum considerandum est de temera-
rio iudicio. **E**st autem temerarium iu-
dicium quo quis alius sibi non sub-
ditum uel ad suam iurisdictionem
non pertinentem temere iudicare presumit. **Ro. xiiii**.

Tu quis es qui iudicas alienum seruum. dñs suo stat aut cadit. Et post. Tu quid iudicas fratrem tuū. **V**t qñ iudicat de dubiis & occultis. Vel quādo aliqua que bene uel male possunt fieri in deterioze ptem interpretant. Vel quādo ex leui causa uel occasione modica suspicatur malum. & ex leui suspitione iudicare psumit. Tale iudicium p̄hibet dñs. **Matthi. vii.** & **Luc. vi.** Nolite iudicare et non iudicabimini. **Et. Iac. iiii.** Qui iudicat fratrem detrahē legi. **S**unt autē multa q̄ p̄ctm̄ istud ostendunt esse uitandū. **P**rimū est mens conscia p̄ctōz. **S**cōm est incertitudo futuroz. **T**ertiū ē ignorantia internoz. **Q**uartū est miuria diuinoz. **P**rimo quidē hoc p̄ctm̄ ostendit esse cauendum conscientia p̄ctōz. quia frequēt homo iudicat alium de p̄ctō i quo eque grauius uel forte grauius deliquit. Vel si non in eodē gñe commisit forsitā i alio gñe grauiora cōmisit. **T**emere iudicat de conscientis alienis quas ignorat qui conscientiam ppriam indī scussam & p̄ctā sua miudicata dimittit. **I**deo dicit. **Matth. vii.** Nolite iudicare & non iudicabimini. **Q**uid autē uidēs festucam i oculo fratris tui & trabem in oculo tuo nō uidēs. **Y**pocrita. eice primo trabem de oculo tuo. & tunc uidebis eicere festucam de oculo fratris tui. **S**ed qñqz magni fures tyranni & prepositi iudicāt minozes fures & ducunt ad suspēdium. **S**icut qdam phus dixit atheniensibus cum quererēt quare rideret uidens prepositos uille ducentes paruū latunculū p̄ paruū fo refacto ad suspēdium. rideo inquit qz magni latrones paruū ducunt ad mortem. **Rō. ii.** **I**n quo iudicas aliū teipm̄ condemnas. eadem enī agis que iudicas. **S**imiles sunt illis iudeis qui rei mulierem deprehensam i adulterio iudicabant. qbus ait dñs. **Iob. viii.** Qui sine peccato est uestruz primus in illam lapidem mitterat. **S**iles sunt illi phariseo de quo dicit. **Luc. vii.** q̄ beatam peccatricem iam sanctam peccatrice iudicabat. et dñm non esse pphetam. & se iniudicatum relinquebat. **S**imiliter & illi de quo **Luc. xv.** Qui publicanuz iudicabat & se iustificabat cū ipse a domio recederet iustificatus ab illo. **I**tem similis est illi ypocrite q̄ festucam in oculo fratris sui uidet & trabem in oculo suo non considerat. **Matth. v.** **S**ed q̄ hō debet se potius & prius iudicare q̄ alios. ostēdunt exempla sequentia. **I**n uitis patrū facta congregatione in scythi. dum patres de multorum uita loquerēt abbas prior tacebat. postea egressus impleuit saccum harena. & portabat in dorsum suū. **S**imilit̄ & in quodaz paruulo misit harenam ante se portans illū. qd̄ uidentes alii requirebant quid hoc significaret exemplum. **R**espōdit. **S**accus qui habet multā harenam p̄ctā mea sunt. q̄ post dorsū posui nolens ea uidere ut plangam. **S**ed parua fratris mei ante me porto. & p̄ ip̄is crutioz condemnans fratrem. rogate dñm ut indulgeat mihi. cui rñs derunt. **I**n ueritate hec est uia salutis. **I**tem in

uitis patrū legit̄. q̄ cū frater qdam peccasset i congregatione. & alii iudicassent eum expellēdum. & etiaz ip̄m expellerent. abbas exiuit cū eo. dicens. **S**i iste quia peccauit debet eiici. & ego quia peccauit exire debeo. **I**tez alius. **S**i uideris aliquē peccare. ne mittas in eum culpam sed in illum qui impugnat illum. dicens. quia iste nolens iustus est. ue mihi. quia ego uolēs uictus sum. plange & quere dei solatium. q̄a omnes decipimur. **E**t nota q̄ mens & consciētia temere iudicantis. aut rea est & ex corruptione sua male iudicat. aut si sic iudicans iustus est in eo q̄ male iudicat reus efficiē. **P**rimum patet. quia prauū iudiciū signum est prauē et peruerse mentis. **Sap. xvi.** **S**emp̄ presumit se. uia p̄turbata conscientia. uulgarit̄ dicit. **S**emp̄ credit latro q̄ omēs sint fratres sui. **Berū.** **N**e q̄qz de alio talia suspicaret. nisi eum radix eisdem uicii infecisset. **I**tem in uitis patrū cum duo fratres in vna morarent̄ cellula quidā uenit ad seniozē qui curam de eis habebat. suspicando de eis peruerse. quos uocauit senior. eos dormire simul iubens in vna matha uno operotioz eos cooperiens dicendo. **I**sti filii dei sunt. iniquitas tua docuit os tuū iudicare talia. **D**ixit autē discipulo suo. hunc fratrem reclude in cella deozsum. laborat enī eadē passione quā imponit istis. **I**tem in uitis patrū cum senex probatissimus in cenobio incurrisset grauissimā infirmitatem & longissimam. nec haberet fratres unde ei subuenirent. quedā ancilla habitans in ciuitate rogauit patrem monasterii ut eius curam ei cōmitteret. **Q**uod cū fecisset. et ad cellam suam deportatū reuerenter tractat̄ et necessaria ei loco christi ministraret. & h̄ p̄riennium fecisset. homines corrupti mente fm̄ suam corruptelam ceperunt iudicare male de senex & uirgine. **S**enex autē hoc audiens deuz rogabat ut uirgini retribueret et suspitionem tolleret. **C**um autē ad eius obituū multi fratres conuenissent. rogauit eos ut baculū suū placent super sepulchrū suū. dicens q̄ si radices miserit & fructum fecerit scirent cōscientiam suam mundam a famula dei. **Q**d̄ cum factum fuisset. eo mortuo baculus fronduit & floruit. & suo tpe fructus ptulit. **E**t sub die **I**eronimus. **A**d hoc miraculū multis de uicinis ciuitatibus uenientibus. nos ip̄i uidimus miraculū & cum ip̄is glōzificauimus deum. **S**iliter scōm patet. scz q̄ male iudicans reus efficiētur. quia eo q̄ male iudicat. gratiam dei pdit. sicut patet. **Luc. xiii.** de phariseo iudicāte publicanum qui tamē descendit iustificatus ab illo. **I**tem in uitis patrū duo fratres insimul habitabant quoz̄ alter uidebat gratiaz dei super alterum descendente & manente in eo. **C**um autē eum semel aspiciens eam non uideret miratus quesuit ab eo quid fecerat p̄pter quod dei gratiaz amisisset. **C**um autē non esset sibi conscius de aliquo tandem aduertit q̄ qndā hominē i corde suo iudicasset de hoc q̄ i sexta feria mane comederet. qui p̄ hoc culpam suā

cognoscens et penitentiam agens uisibiliter ut
 uidit dictus frater gratiam recuperauit amissam.
Item ad idem in uitis patrum cum frater quidam
 peccasset in congregatione dum argueretur ab
 aliis iuit ad abbatem antonium. fratres autem
 eum sequentes reducere uolentes eum expo-
 sbant ei culpam suam quam ipse negabat. Ab-
 bas pascuarius ealem retulit parabolam in con-
 spectu fratrum. **V**idi in ripa fluminis homi-
 nem usque ad genua in limo demersum. **V**eni-
 entes autem quidam ut eum porrecta manu ex-
 traherent usque ad collum se merferunt. **Q**uo
 compuncti ad cenobium dictum fratrem re-
 duxerunt. **T**unc de eo dixit beatus **A**ntoni-
Ecce homo qui potest animas ex ueritate sal-
 uare. **S**ecundo hoc peccatum diligenter esse uitan-
 dum ostendit incertitudo futuro. quia quod ho-
 die est pessimus cras forsitan fiet optimus. et
 econuerso iuxta uerbum apostoli. **Q**ui stat ui-
 deat ne cadat. **Q**ui hodie est pessimus. cras
 potest fieri summus. **V**t **P**aulus qui subito deo
 opante factus est de saulo paulus. de lupo agnus
 de psecutore predicator. **E**t **M**atheus de pub-
 licano apulus. **E**t econtra iudas de apostolo quasi
 dyabolus. **A**d **R**o. ix. **V**asa ire apta in interitum
 fecit deus. & uasa misericordie que preparauit in
 gloriam. **N**on debes iudicare de incertis et fu-
 turis. quia nullus est a deo malus. quin tu de-
 terior esse possis. **I**tem in uitis patrum quidam pa-
 ter cum uidebat aliquem grauiter peccantem flebat
 dicens. **H**eu mihi dñe quia quod iste est hodie.
 ego forsitan cras uel deterior sum futurus. **I**deo
 in uitis patrum legitur quod cum quidam heremita con-
 sueuisset recipere eucharistiam a quodam sacerdo-
 te et audisset eum peccatorem. cum uenisset non
 admisit eum nec eucharistiam recepit. factus au-
 tem statim in extasi uidet puteum aureum & situ-
 lam auream & leprosum aquam optimam haurien-
 tem quam maxime desiderabat. et audiuit uocem
 sibi dicentem. **Q**ue est causa quare non bibis
 aquam optimam. nunc quid minus ualeat cum lepro-
 sus eam non tangat nec inficiat. argutus sup-
 temeritate sua. sacerdotem reuocauit. & sacram-
 tum ab eo recepit. **I**psa enim qui creditur malus
 frequenter iam penituit & est dei filius. **T**er-
 tio ostendit hoc peccatum esse cauendum ignozantia
 internoz se; cogitationum. affectionum. intentio-
 num. **I**tem sicut de proximo qui malus est non est
 certum iudicare utrum in futurum erit bonus. ita de
 seipso quislibet incertus est utrum qui bonus est
 hodie cras erit malus. uel qui malus est hodie
 cras forsitan fiet bonus. **T**um. quia fragiles su-
 mus nimis. **T**um etiam. quia status huius mun-
 di periculosus est. sicut ostensum est super. **H**o-
 mo enim in presenti stat in lubrico. & inter laqueos
 ambulat. cito cadit & capietur. & subito. **S**epe de-
 terius quam ille quem de casu suo iudicat. **E**t qui ui-
 det cadere. debet sibi timere. cum forsitan ipse
 sit fragilior quam ille quem uiderat cecidisse. **I**n uitis
 patrum quidam frater requisit a sene quomodo si
 bi caueret ne aliis deraheret. uel ne eos iudica-
 ret. **Q**ui ait. **E**go et proximus meus due sumus

ymagines. **C**um meam quasi in speculo perspex-
 ero & reprehendero me. inuenitur ymago proxi-
 mi mei apud me uenerabilis. **C**um autem meam
 laudauero. fratres mei ymaginem pazuam respicio
 & despicio. **N**on enim alteri detraham. aut alium
 iudicabo. si reprehendo meipsum. **I**tem in uitis
 patrum dicitur quod duo fratres erant quorum unus se-
 nior erat mundus. nec poterat sustinere quod mo-
 nachus haberet malam cogitationem. qui roga-
 uit seniozem ut sustineret quod secum habitaret.
 qui respondit hoc se non posse eo quod peccator es-
 set. & ipse abhorreret forsitan & iudicaret eum
Cum autem recessisset senior ab eo in fine septima-
 ne rediit iterum rogans eum ut secum maneret
 tunc iunior uolens experiri si adhuc esset suspi-
 ciosus & male iudicans proximum. ait. **I**n gra-
 di temptatione incidi abba in hac septimana.
 quia exiens in ortum propter necessitate pecca-
 ui. **E**t dixit senex. **V**is penitere. cum dicit quod uo-
 lebat. ait senex. **E**t ego tecum porto medietatem
 peccati illius. **T**unc frater uidens senem non esse
 male iudicantem. sed compatientem ait. **M**odo pos-
 sumus simul manere. & post usque ad uite exi-
 tum simul manserunt. **D**e abbate dixit beatus
 benedictus in regula sua. **C**auet ne sit suspi-
 ciosus. aliter nunquam bene erit ei. **I**tem qui iudicat
 alios forsitan in illud de quo male iudicant ca-
 dere permittunt. uel in deterius. sicut iudas iu-
 dicans magdalenam de effusione unguenti su-
 per caput & pedes domini. temptatus fecit primo
 perditionem domini & postea homicidium sui. **S**i
 militer & phariseus iudicans publicanum. dete-
 rior factus est. **I**tem in uitis patrum quidam ana-
 chozita thymoteus nomine consuluit abbati ut
 quendam fratrem negligentem expelleret de ce-
 nobio. **Q**uo facto temptatio uenit super eum. cum
 autem fleret in conspectu domini. uenit uox ad eum
 dicens. **T**hymothee iccirco hoc pateris quia fra-
 trem tuum in sua temptatione despexisti. **E**con-
 tra qui se iudicat. & non alium securius euadit
In uitis patrum quidam frater requisit ab abbate
 poemum. quid est pater quod dixit apulus. **O**mnia
 sunt munda mundis. **R**ndit. **Q**ui hoc intelli-
 git. uidet se inferiori omni creatura. ait frater
Et quomodo possum me iudicare minoris eo quem ui-
 deo homicidium perpetrasse. **R**ndit senex. **I**ste
 semel homicidium perpetravit. ego autem omni ho-
 ra occido animam. **H**ec est enim sola hominis ius-
 titia. ut semetipsum reprehendat. **T**unc enim ius-
 tus est cum sua peccata condemnat. **I**tem ualde
 temerarium est & fatuum ex signis exteriori-
 bus que ut plurimum sunt fallibilia iudicare de
 interioribus que non uidentur. & dubia percertis
 uel falsa per ueris asserere. propter quod dicitur. **I**ob.
 viii. **N**olite iudicare secundum faciem. **S**imiles sunt
 tales simie que inueniens malum granatum senti-
 tiens corticem amarum extra. iudicauit similem in-
 tra. nec gustauit de interiori dulcedine. **I**tem ad
 hoc facit quod legitur dyal. iiii. **C**um **T**otila rex got-
 thorum intraret uariis ciuitatem et occurreret
 ei episcopus eius **C**assianus habens ex consp-
 sione caloris rubeam faciem assidue iudicauit

eum assiduum potatorē. ex quo iudicio regis spatarius coram rege arripit & crudeliter uexatur. hunc autē sibi adductū. dictus cassianus oratione & signo crucis a demone liberauit. et sic barbarus cepit uenerari corde. quē iudicabat despectū facie. Item in uitis patrū Egressi fratres de cenobio ad uisitandum solitarios uenerunt ad quendam solitariū senem. q̄ maximo gaudio eos recepit & refecit ante horaz nam. & quicquid boni habuit. eis opposuit. Ipse autē scorsum stans. audiuit eos loquentes ad uicem. quoniā isti heremite melius habent q̄ qui in cenobiis sunt. In mane cum recederet. dixit eis senex. Salutate mihi illū heremitā ad quē itis. & ei dicite ex parte mea. Obserua & noli irrigare olera. quod & fecerunt. Ille autē alius heremita hoc audiēs. detinuit fratres & dedit eis ad operandū. & sedens cum eis non cessabat texere sportas. & uespere facto addidit psalmos ad luminaria. Quibus completis ait. Nos consuetudinem non habemus refici quotidie. sed ppter uos oportet nos cenare. & apposuit eis panes siccos & sal. dicens. ppter uos oportet nos aliquid aliud accipere. & apposuit eis modicum acetum cum sale & oleo. & cum surrexissent. fecit eos psallere usq; ppe luce. & ait. ppter uos oportet nos parū pau sare. quia de itinere fatigati estis. Et cū mane uellet eos detinere & post usq; ad tres dies. o nocte fugerunt. Item non sunt iudicandi de facili maxime religiosi. duplici ex causa. Pr̄o quia ipi hominū iudices erunt cum deus iudicabit populos in equitate & ueritate sua. Iuxta hoc quod dixit Petro. Mat̄. xix. Vos q̄ reliquistis omnia & secuti estis me. sedebitis super sedes duodecim. iudicantes duodecim tribus israhel. Quia sepe id quod uidet̄ hīs iniquo iudicio malefactum. beneficit̄ eo iudicāte. & sic instinctu spiritus sancti. Sicut factum osee sumendo fornicariam. Et sampson sumendo de filiabus philisteoz. Ideo dicebat. Bern. Si potes excusa actionem. si non potes actionē. excusa intentionē. si non potes intentionē. excusa temptationē. Item in uita Iohannis elemosinarii dicit̄. q̄ idem iohannes nolebat recipere accusationes cont̄ monachos dicens. q̄ si uideret eos actualit̄ peccātes operiret eos pallio ppter monachoz infamiam et scandaluz. Repetebat etiā uerba & facta constantini in nice ne concilio dicentis cum multi porrexissent accusationes cont̄ monachos & episcopos nolēs eas recipere. sed insimul p̄iciens in ignem. dixit. Absit ut eos hic iudicemus qui nos habēt iudicare. & dei iudicium irriteremus qui eos solus habet iudicare. Humanū sepe fallitur iudicium. Et exemplum adducebat de seruis suis. qui aliqui quendam inuenientem ducentē quēdam mulierculam. quā flagellatam dimiserūt & monachum grauissime flagellantes incarcerationauerunt. eum ibi diutius detinentes. Qui apparuit ei in uisione ostendens quō putauerant uulnera dorsū eius. & quō iniuste fuerat

flagellatus. Mane autē facto uocauit dictum monachum compellens eū ostendere uulnera dorsū sui. Qd̄ cū compulsus faceret dato ei limtheo quo carnes uerecundas tegetet. cadentibus pannis. apparuit eunuchus. inquirentes altius iuenerūt q̄ illa mulier erat hebraea quā ducebat. que ad eum uenerat rogans ut fieret xp̄iana. quā duxit ad abbatem. qua baptizata abbas suus ut persone secure eam ipi tradidit ut ipam duceret ad cenobium monialium uerstiendam et instituendam. Qd̄ cum faceret. cū ea iterum captus est & flagellatus & incarcerationatus. Item idem iohannes ponebat exemplū de uitellio abbate qui aduertens mala que faciebant meretrices in alexandria uenit illuc cogitās quō eas deo lucrare. cū adducebat opus suum de die. & nocte ueniens ad scozta cōducebat meretricem. Et cum ipa crederet q̄ debet cum ea iacere ibat ad angulum pernoctans in oratione. & in mane ei predicans uerbis & exemplis eam ad penitentiaz puocabat. & eam iurare compellebat. ne hoc in uita sua alicui reuelaret. & sic faciebat per singula scozta. Cum autē quedam cont̄ iuramentū suum hoc homibus reuelasset. arrepta fuit a dyabolo. Quidā etiā uidens eum egredientē de scozta. dedit ei duraz alapā. dicens. Quare tu intras scozta nostra. & scandalizas nomen monachi. Cui r̄spondit. Et tu accipies talem alapam. ad quā cōgregabitur tota alexandria. Cum autē redisset in cellam suam. conuenerunt meretrices & plures alii quibus predicabat. & eos curabat. Dyabolus autē in forma terribissimi ethyopis apparuit illi qui uitellio dederat alapā. dicens. Mittere tibi uitellius alapam quā tibi p̄misit. & arripuit eum grauissime uexans eum. ad quem clamantē. uitelli. uitelli. cōuenit populus alexandrinus ducens eum ad dictum uirū. ad cuius cellam uenientes inuenerunt eum solum flexis genibus & iunctis manibus extremuz spiritum exalantem. Tunc uenerunt meretrices penitentes & confitentes quō se habuerat ad eas. eius meritis dictus arrepticius liberatus est. Item in uitis patrū cū quidam uenator predam sequeret. uenit a casu ubi beatus Antonius cum discipulis suis cōuenerat causa recreationis. qui uidens eos male iudicabat de eis. quē rogauit beatus Antonius trahere pluries cum arcu quē in manu tenebat. quod cum fecisset ad ultimū cordam laxauit. Et cū quereretur causam beatus Antonius. ait q̄ hoc fecerat ne arcus assiduo rigore frangeretur. Sic ait beatus Antonius est de homibus. q̄ assiduo rigore frangunt. Item legit̄ in uita beati Gre. Qd̄ cum quidam magn⁹ heremita rogasset dñm q̄ ostēderet ei cui esset par in futuro. Responsum est q̄ Gregozio pape. qd̄ cum iudicaret hoc indignum cum esset Gregozius in tanta gloria & diuitiis papatus p̄ quibus male iudicabat de eo. & ipse econuerso paup̄ esset & afflictus ppter deum. Responsum fuit sic. Est tibi plus catus q̄ pape p̄tificar⁹. Tales errāt

tanq̄ piscatoribus summe sapiētie dissimiles. qui bonos in uasa sua eligunt. et malos foras mittūt. Isti cōtraria faciūt q̄ malas īcentiōes de bonis colligūt. & ut dicit̄ baculū accipiunt ex pre īgnata. de rosario spinas colligūt. & rosa dimittūt. imo q̄ mirū est. mala colligūt inde ubi non sunt. In bonis malas ītentōes ubi non sunt dicunt. non despinis uas colligunt. sed de uuis spinas. & de ficibus tribulos colligunt. **Quarto** hoc p̄ctm ostendit esse uitandum. īiuria diuinorū. Tales enī īiuriam faciunt summo iudici. cui soli referuādū est iudiciū de occultis. Sicut enī ip̄e solus animas creauit. et redeit. creare & recreare et iustificare potest. ita solus habet eas ad uitam uel mortem. ad premiū uel suppliciu iudicare. In iuriam ego sibi faciunt. qui aīas uel de occultis animarum iudicare presumunt. **Ro. xiiii.** Tu quid iudicas fratrem tuū omnes stabimus ante tribunal xp̄i. **1. Coz. iiii.** Nolite ante tempus iudicare. quoad usq̄ & c. In uitis patrum cum abbas ysaac uisitasset cenobiū & inuenisset ibi quendam fratrem negligētem expulit eū. Cūq̄ regrederet̄ ad habitaculū suū. angelus dñi stetit ante ostium cellule dicens. Non te p̄mitto ingredi. cūq̄ causam quereret. r̄ndit angelus. Deus misit me ut dicerem tibi. Vbi uis mittam fratrem qui peccauit. q̄ audiens senex penituit. ueniamq̄ petiuit. Cui angelus. caue ne deceat quēq̄ iudices. anteq̄ deus iudicet illum. Tulerunt homines iudiciū dicit dñs & non mihi p̄mittunt illud. Tales appropria ta personis beatissime trinitatis insipiēt usurpantes īiuriam faciunt primo deo patri. q̄ de temporibus que pater posuit ī sua potestate sicut dicit̄. **Actu. i.** aliter q̄ ip̄e male iudicando disponunt. de preterito faciūt presens. q̄n̄ illum qui aliq̄n fuit malus cuius malicia iam in oculis dei p̄terit. iudicant adhuc malum. De presenti preteritū. q̄n̄ quē uidēt male agē. iudicant in preterito talem fuisse. Semper de p̄senti faciūt & de preterito esse futurū. quādo quē uident uel uiderunt malum. iudicant sēp futurum malum & incorrigibilem. Sapiēti am filii sibi usurpant. ad quā solam p̄tinet de occultis cordium iudicare. Contra elementiaz summam siue bonitatem peccāt. cum iudicāt reprobos quos ip̄a saluare decreuit. Vnde q̄a summo iudici īiuriānt. a summo iudice maledicuntur. **Ysa. v.** Ve qui dicitis bonū malū & malum bonū. Et finaliter iudicati damnātur. **Matb. vii.** Nolite iudicare & c. In quo enī iudicio iudicaueritis. iudicabimini. **Et. Ro. ii.** In quo alium iudicās. teip̄m condemnans. īpnuntias condemnandū.

DE FALSO TESTIMONIO. DISTINCTIO. VI.

Deinde considerandū est de falso testimonio. Qd̄ aliq̄n p̄fertur ex malicia & inuidia. ut patet ī falso testimonio qd̄ iudei contra iesum tulerunt. Et congrue postq̄ egimus de falso

& temerario iudicio. quod aliq̄n cōmittit solo corde. ut in solis temerariis suspitionibus. aliq̄n corde & ore simul. et utrūq̄ contrarium est ueritati & bonitati quibus p̄iudicat homo. **Veritati** per falsitatem. benignitati p̄ malignitatem. falsa p̄ ueris. & mala p̄ bonis accipiēdo. **Nunc** consequenter agendū est de temerario uel falso testimonio quod prestat̄. dupliciter. **Vel** tacendo ueritatem agnitam ī īiuriam p̄ximī. & ī incommodū eius. **Vel** asserendo incertam ueritatem. uel agnitam falsitatem. **Vel** quia p̄ agnita ueritate non stat homo cū impugnatur. **Vel** quia ueritatem agnitam impugnat. cum cont̄ eam testat̄. **Iero. 9.** Uterq̄ reus est. & qui ueritatem tempe necessitatis occultat. & qui mendaciū dicit. ille quia p̄ximo suo nō uult p̄ficere. alter quia ei menciendo uult nocere. **Aug. 9.** ad Cassulanū. Reus est qui ueritatem occultat. & qui mendaciū dicit. quia ille p̄desse nō uult. iste obesse desiderat. **Cri.** Non solum ille reus est qui ueritatis trāsgrediens mendaciū palam loquit̄. sed etiā ille qui non libere p̄nuntiat ueritatem quā libere p̄nuntiare tenet. aut qui non libere ueritatem defendit. quā libere defendere cōuenit. **No**randū aut̄ q̄ multa sunt que p̄ctm istud ostendunt summopere detestandū. **Primo** quidē lex nature. que dicitur non faciendū esse aliū. qd̄ nō uult homo sibi fieri. Vnde cum nullus homo uellet cont̄ se falsum testimonium perhiberi. ex lege nature doceat̄ nō debē cōt̄ p̄ximū flm̄ testioniu p̄hibē. **Ro. ii.** Cū oēs q̄ legē nō hnt̄ naturaliter q̄ legis sunt faciunt. ip̄i sibi sunt lex. ostendunt enī opus legū scriptū esse in cordibus suis. testimoniu illis p̄hibente conscientia ip̄sōrū. **Secdo** hoc idem ostendit lex scripture. **Exo. xx.** Non falsum testimonium dices. et **xxiii.** Nō iunges manū tuā ut. p̄ impio dicas falsum testimonium. **Tertio** h̄ idem ostendit sanctorū constātia tam ueteris sc̄z testamenti q̄z noui. **Nā** sancti p̄phete. apostoli & martyres in testimoniu ueritatis uocati. magis uoluerunt omnia tormenta sustinere. q̄z a ueritate deficere. uel falsum testimoniu dare. **Heb. x.** Sancti ludibria & uerba sūt experti & c. **Et** ibi. **Hii** omnes testimonio fidei p̄bati inuenti sunt. **Ysa. xliii.** Vos testes mei estis dicit dñs. **Act. iii.** Eritis mihi testes ī omni iudea & c. **Tales** testes erant apostoli. dicētes. **Act. iiii.** Non possumus eaque audiuim⁹ & uidimus nō loqui. **Item** talis erat **Iohānes** euangelista qui dicebat domitiano impatori p̄mittenti q̄ eum in oleo bulliētī frigeret nisi a testimonio xp̄i cessaret. potius uoluit frigeri q̄z hoc facere. dicens. **Nec** xp̄m dñm meū; negabo. nec a predicatioue & testimonio ei⁹ cessabo donec impleam cursum ministerii qd̄ accepi. **Ideo** fuit in feruentis olei dolium missus & in pathmos insula exilio relegatus. **Cū** beatus **Iacobus** minor. episcopus primus ierosolimitanus. p̄pter miram eius sanctitatem ab omnibus in magna reuerentia haberetur. **In** die

festo iudei populum de circumiacētibz locis
 conuocauerunt. & rogauerunt dictum iaco-
 bum ut a fide christi populum reuocaret. & te-
 stimonium daret q̄ Iesus non esset deus. idō
 q̄ populus crederet uerbis eius tanq̄ illi q̄
 sanctissimū reputabāt. statuētes eū sup̄ pinna-
 culum templi. minantes ei precipitiū. nisi hoc
 faceret. testificatus est xpm uerum deum. & fi-
 dei articulos pdicauit. potius eligens precipi-
 tari & excerebrari quā testimonio ueritatis de-
 ficere. Similiter & in Act. iiii. legiē q̄ licet iu-
 dei cepissent & icarcerassent apostolos & mor-
 tem comminati fuissent precipiētes ne ferrēt
 testimonium fidei. ipsi uirtute magna redde-
 bant testimoniuū resurrectionis dñi nostri etc.
Quarto hoc idem ostendit pximoz iniuria
 Quia uidelicet pximus conē quē fertur falsuz
 testimoniuū multipliciter damnificatur & le-
 ditur. quia per falsum testimoniuū amittit cau-
 sam suam & condemnat uel in rebus uel in p-
 sona. & tenet ei restituere & satisfacere de in-
 iuria. quia aliter non dimittit pctm ei. Ledit
 eius conscientiam iaculo odii & rancozis uul-
 nerando & occidendo. p̄. xxv. Iaculus & gla-
 dius & sagitta acuta homo qui loquit̄ contra
 pximum suū falsum testimoniuū. Ledit eum
 affligendo per penam. vexando p̄ columniaz.
 tollendo pecuniam. Ledendo aliqn̄ eius famā
 auferendo possessiūculam. uulnerado eius cō-
 scienciam. scandalizando eius famā. & occidē-
 do animā. Item non solum eum conē quē fere
 falsū testimoniuū ledit. immo seipm̄ & eū pro
 quo fert falsum testimoniuū. & cui adiudicat̄
 ius alienum. & iudicem & omnes illos qui in-
 debite ei credunt occidit. Et ita patet ueruz es-
 se quod dicit̄. Eccl̄. xxviii. Lingua testificans
 adducet mortez scz multiplicem. Iero. Qui fal-
 sum testimoniuū pfert. tribus personis obnoxius
 est. Primo deo cuius presentiam cōdemnit
 Secō iudici quē mentiēdo fallit. Tertio ino-
 centi quē falso testimonio ledit. & breuif om-
 nes ledit & interficit. qui sibi indebite credūt.
Quinto hoc pctm de xpiano facit anti xpm
 Qui. n. aduersatur ueritati. aduersat̄ xpo. q̄ de
 seipso dicit. Iob. xiiii. Ego sū uia. ueritas et u-
 ta. Et. i. Iohannis. iiii. Sp̄ritus est qui testifi-
 catur quoniā xpus est ueritas. ad hoc etiā ue-
 nit in mundū ut testimoniuū perhiberet uerit-
 atis. Iob. xviii. In hoc natus sum & ad hoc ue-
 ni in mundū ut testimoniuū perhibeam uerit-
 atis. Vnde magis mozi uoluit. q̄ ul dicere fal-
 sitatem. uel celare tempe suo ueritatem. Nota
 q̄ falsi testes aut sunt similes iude qui uerita-
 tem uendidit. aut latroni sinistro qui eam im-
 pugnauit. dicendo conē eam falsum. Aut iu-
 deis qui conē eam in passione testimoniuū tulle-
 runt in mortem eius. Mat̄. xxvi. Querebāt
 falsum testimoniuū &c. Item Venerūt duo fal-
 si testes occultantes ueritatem. Similes sunt
 custodibus sepulchri. qui cum iudeis dicerent
 ea que facta sunt circa eos & de resurrectione
 xpi. ut dicit̄ in libro de gestis saluatoris. pecu-

nia corrupti. ip̄am ueritatē celauerunt. **Sex-**
 to hoc pctm facit filium dyaboli. qui mendax
 est & pater mendacii. ipse fuit primus falsus
 testis qui primo testimoniuū perhibuit falsi-
 tati. Gen̄. iii. Neq̄q̄z moziemini. &c. Ideo om-
 nes falsi testes dyabolum imitant̄. & ei filii
 fiunt. Vnde duo falsi testes p̄ducti conē Na-
 both. iii. Re. xxi. dicuntur filii Belyal. Et post
 dicit̄. adductis duobus uiris filii dyaboli fece-
 runt sedere conē naboth. qui ut uiri dyabolici
 dixerūt conē eum falsum testimoniuū. q̄zob
 rem lapidibus interfecerūt eum. Similes istis
 fuerunt illi qui adducti fuerunt in testimoni-
 um conē beatū Stephanū. Act. vii. ad quorū
 falsum testimoniuū interfectus est. **Septi-**
 mo ad hoc debet nos mouere. quia p̄pter pdi-
 cta deus odit eos & multiplici pena punit. p̄
 uerb. vi. Sex sunt que odit deus et septimum
 detestat̄ anima eius scz p̄ferentem mendacia
 testem fallacem. p̄. xix. Testis falsus nō erit
 impunitus & qui loquit̄ mendacia non effu-
 giet. Supra illud. p̄. xii. Qui nouit qd loqui-
 tur. Glo. Qui falsum testimoniuū pfert conē
 pximum. & qui metu pctoz ueritatem celat
 iram dei supra se puocat. In duodecimo libro
 collationū legiē cōtra falsi criminis imposito-
 res. Q̄ cum beatus pachomius adhuc esset ui-
 uens gratiosus. sedens in cella sua. quidam de
 fratribus motus inuidia librum suū abscondit
 in lecto dicti sancti. et accedens ad locum ubi
 fratres conuenerant missa celebrata asseruit.
 librum suum perdidisse. & illuz fuisse sibi fur-
 to sublatum. missis aut̄ tribus fratribus qui p̄
 cellas scrutarent̄ inuenerunt eum in lecto bea-
 ti pachomii. qui accusatus licet ī nullo sibi cō-
 sciens. apud patres uoluit humiliē suscipere &
 pficere penitentiam de furto. Qd̄ cum faceret
 ille qui librum in lecto suo dolose posuerat ar-
 reptus & grauiter vexatus a demonio clama-
 re cepit dolum quod fecerat de libro occultan-
 do. et quō p̄ infamatione sancti uiri hoc fece-
 rat. & clamabat q̄ adduceret ad eum ut orati-
 onibus eius liberaret̄ a demone. Qd̄ ut ita fa-
 ctum est precibus eius a demone liberaretur.
 Item in uita beati Nicolai legiē q̄ cum qdam
 xpian⁹ pecuniam uellet mutuo accipere a quo-
 dam iudeo. nec haberet uadium uel uideiussu-
 rem accōmodauit ei iurando per sanctū nico-
 laum q̄ dictam pecuniaz tempe assignato red-
 deret. quā cū dictus iudeus repeteret. negauit
 xpianus dictū mutuum. Cum aut̄ coram iu-
 dice citari eum fecisset p̄ dicta pecunia. xpia-
 nus sciens q̄ oporteret eum iurare p̄ dicta pe-
 cunia fecit poni in baculo concauo quē uulga-
 riter uocamus burdonem aureos quos debe-
 bat iudeo. & sic iuit ad diem assignatam. Cū
 aut̄ iudeus nec haberet lras nec fideiussorem.
 petiuit iuramentū dicens q̄ nō habebat testē
 nisi sanctū Nicolau per quē iurauerat xpian⁹
 ei se redditurum dictam pecuniam. Ille autez
 uolens facere iuramentū. dixit iudeo q̄ tenet
 ei burdonem suum. Qd̄ cum faceret iudeus.

juravit ei christianus quod nihil ei debuerat quod non reddidisset ei. Cum autem sic ab urbe recederet cum burdone & pecunia occupatus sonno cum dormiret iuxta viam quadrigarius quidam transiens super eum cum quadriga onerata eum opprimens occidit. & baculum fregit. Vbi cum convenirent homines & iudeus cum aliis perpedire dolum. promittens beato nicolao qui sic eum punierat pro dolo suo quod si eum suscitaret baptizaretur cum tota familia sua. Quod cum beatus nicolaus fecisset baptizatus est iudeus cum familia sua tota. & ille resuscitatus veritatem aperuit. Item cum quedam mulier sanctas Eugeniā mendaciter accusasset. quia illam virum esse putabat pro eo quod in habitu virili inter viros religione intraverat. & imponeret ei dicta mulier quod vellet eam opprimere. et hoc verum esse tam ipsa quam tota eius familia iuramento firmaret. igne de celo visibiliter super eos descendente consumpta est cum tota familia. & omnibus rebus suis. **DE ODIO.**

DISTINCTIO. VII.

OEmde considerandus est de odio. Circa quod videnda sunt tria. Primo de odio dei. Secundo de odio peccati. Tertio de odio proximi.

Circa primum scilicet utrum deus possit odio haberi. Sciendum quod deus potest ab homine dupliciter apprehendi. Uno modo secundum seipsum ut cum per essentiam videtur. Alio modo per effectus suos quod sunt invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Deus autem per essentiam suam est ipsa bonitas quam nullus odio potest habere. quia de ratione boni est quod ametur. & ideo impossibile est quod aliquis deum per essentiam suam videns habeat eum odio. Effectuum autem dei quidam sunt qui nullo modo possunt esse contrarii voluntati humane. quia esse vivere & intelligere est appetibile & amabile omnibus. quod sunt quidem effectus dei. Unde etiam secundum quod deus apprehenditur ut actor horum effectuum non potest odio haberi. Quidam sunt effectus dei qui repugnant inordinatam voluntati. sicut est inflictio pene. & cohibitio peccatorum per legem divinam. que voluntati per peccatum depravate repugnat. & ideo in consideratione talium effectuum. deus ab aliquibus odio habetur. in quantum scilicet apprehenditur ut peccatorum prohibitor. et penarum inflictor. Unde Iob. xv. Dicit saluator. Odio habuerunt & me et patrem meum. Et in psalms. Odio habuerunt me gratis. Idem. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Hoc autem peccatum summe detestandum est & horrendum. tanquam gravissimum omnium peccatorum. Omne enim peccatum mortale consistit in voluntaria aversione a deo. hec autem aversio per se quidem importat in odio dei. in aliis peccatis per aliud. & quasi per quandam participationem. Sic enim voluntas per se mheret ei quod amat. ita per se refugit id quod odit. Unde quando aliquis odit deum. voluntas eius secundum se avertitur a deo sed in aliis peccatis puta in fornicatione voluntas

non avertitur a deo secundum se. sed secundum aliud. in quantum scilicet appetit inordinatam delectationem. que habet annexam aversionem a deo. Semper autem id quod est per se principaliter est eo quod est per aliud. Unde odium dei inter alia peccata gravius est. Quia vero dictum est quod deus non habetur odio nisi ratione suorum effectuum in quantum repugnant voluntati. inter quos precipuum locum tenet pena. Sciendum quod quicumque odit penas non odit penarum actorem. Nam multi penas odiant. qui tamen ex reverentia divine iusticie eas sustinent patienter. Unde dicit Augustinus. x. confesio. quod mala penalia deus tolerare iubet non amare. Sed prumpere in odium dei punientis. hoc est odio habere ipsam dei iusticiam. quod est peccatum gravissimum. Unde dicit Gregorius. xxv. mora. Sicut in quantum gravius est peccatum non diligere quam perpetrare. ita nequius est odisse iusticiam quam non fecisse. Notandum est etiam quod odium dei gravius est peccatum quam infidelitas. quia infidelitas non habet rationem culpam nisi in quantum est voluntaria. & tanto gravius est. quanto magis est voluntaria. Quod autem sit voluntarium puenit ex hoc quod homo odio habet veritatem. Unde patet quod ratio peccati in infidelitate fit ex odio dei circa cuius veritatem est fides. Et ideo sicut causa potior est effectu. ita odium dei maius peccatum est quam infidelitas. Nota etiam quod odium dei non numeratur inter species peccatorum in spiritu sancto. licet maxime sit peccatum in spiritu sancto. secundum quod peccatum in spiritu sancto nominat aliquod genus speciale peccati. ideo cum non numeratur inter species eius quia generaliter invenitur in qualibet eius specie.

Circa secundum scilicet de odio peccati. sciendum quod nihil odendum est nisi peccatum. vel propter peccatum. Sicut autem unumquodque diligitur ratione bonitatis & illud magis amandum est in quo magis relucet ratio bonitatis. sic unumquodque odendum est propter malum et ubi est maior ratio mali illud est amplius odendum. Primo igitur & principaliter odire debemus peccatum. in quantum est contrarium voluntati divine. & in quantum per ipsum deus contemnitur. debonozatur & offenditur. Et sicut deum & eius honorem debemus amare super omnia. peccatum in quantum est contra deum & eius honorem super omnia debemus odire. psalms. Qui diligitis dominum odite malum. Debemus etiam odire omnes debonozantes deum. psalms. Nonne qui oderunt te oderant & super inimicos tuos tabescebam. perfecto odio oderam illos. Hoc autem est perfectum odium ut sic odiantur vitia. ut tamen diligantur homines. Sicut deus diligit omnia que sunt. & nihil odit eorum que fecit. Sicut dicitur. Sap. xi. Odit tamen peccatores. Ecci. xii. Altissimus odio habet peccatores. non naturam quam condidit. nec animam quam redemit. Ideo statim sequitur. & miserere est penitentibus id est rationem nature quam diligit miserere peccatori quantum peccatum dimittit penitendo. Secundo peccatum debemus odire ratione qua contrarium est saluti nostre. psalms. Qui

diligit iniquitatē odit animā suā. **O**diāmus ergo pētrā & omnē hominē qui salutē nostrā & nos perabit ad pētrā. ait enī saluator. **Luc. xiiii.** Si quis uenit ad me & non odit patrem suum aut matrem suā & uxorem & filios. ad huc autē & animā suam non potest meus esse discipulus. **Q**uod exponens. **Gre. ait.** Percunctari libet quō parentes & carnaliter p̄p̄inuos p̄cipimus odisse qui iubemur et inimicos diligere. **Sed** si uim precepti perpēdimus utrumq; agere per discretionē ualemus. ut eos qui nob̄ carnis cognatione coniuncti sunt & quos p̄ximos nouimus diligamus. & quos aduersarios in uia dei patimur odiendo & fugiendo nesciamus. **Q**uasi enī per odium diligitur qui carnaliter sapiens dum praua nobis ingerit n̄ auditur. **Sic** autē odisse debemus proximos & amicos sicut & animas nostras quā tunc recte odio habemus. cum eius appetitum frāgimus inclinationes carnales frenamus. motus uitōs restringim⁹. & inhonestos mores penitus abdicamus. **Q**ui sic odit animas suam in hoc mundo. in uitam eternā custodit eam. **Iob. xii.** **Q**uod exponens **Aug⁹.** ait sic. Magna & mirasententia quēadmodū sit hominis in animā suā amor ut pereat. odium; ne pereat. **Si** male amaueris tunc odisti. si bene oderis. tunc amasti. **Felices** qui oderunt custodiēdo. uel custodiūt odiendo ne perdant amando. **T**ertio debemus odire quicquid est contrariū & nociuū rei publice et bono cōmuni exemplo psalmiste. dicentis. **A** iudiciis tuis nō declinaui quia tu legem posuisti mihi. **Sequitur.** **A** mandatis tuis intellexi p̄pterea odium omnes uiam iniquitatis. **Idem.** facientes preuaricationes odium. **Et iterū.** Iniquos odio habui. **Et** quia cupiditas detestanda peruerit iudicium subuertit iustitiam per quā respublica conseruatur. **Sicut** dicitur. **i. Re. viii.** de filiis samuelis. Declauerūt post auaritiā. acceperuntq; munera. & peruerunt iudicium. **Ideo** dicitur **Exo. xviii.** **P**ro uide de omni plebe uiros potentes & timētes deū in quibus sit ueritas. & qui oderint auaritiā. **Contra** auaros & impios p̄ncipes dicit. **Michae. iii.** **A**udite p̄ncipes nunquid non uestrum est scire iudiciū qui odio habetis bonum & diligitis malum. qui uiolenter tollitis pelles eorū desuper eos & carnes eorū desuper ossibus eorū. **De** causis odiendi pētrā. **Require** diffusius supra. **Vbi** agitur de effectib⁹ pētrā.

Quod circa tertium scilicet de odio proximi. **Sciē** dum q̄ aliqui proximos odiunt p̄pter displicentiam ueritatis. **Alii** p̄pter displicentiam bonitatis. **P**ropter displicentiam ueritatis quia sunt adeo peruersi q̄ odio habent diligētes se. & diligunt odientes. **Sicut** falso dictū ē **Dauid. ii. Re. xix.** Diligis odientes te. & odio habes diligentes te. **Diligunt** enī adulatores & eos qui eis consulunt ad sue placitum uolūtatis. **Odiunt** uero bonos qui eos corripunt. & nituntur auertere ab eis que illoz cordibus male placent. **Vnde** odiunt illos propter

solam displicentiam ueritatis. **Exemplum** habemus. **iii. Re. xxii.** **Dixit** rex Achab de micha propheta. **Ego** odi eum quia nō prophetauit mihi bonum. sed semper malum. **Falsos** prophetas qui prospera nuntiabant amabat. tam suis p̄missionibus decipiebant eum. **S**actū uero prophetaz qui ueraciter predicebat ei mala que uentura erant super eum odiebat. **Huius** rationem reddit saluator. **Iob. iii.** **Omnis** qui male agit odit lucem. & non uenit ad lucē ut non arguantur opera eius. **De** talibus dicitur. **Ossee. v.** **O**dio habuerunt in porta corripientem. & loquentem perfecte abhominati sunt.

Alii odiunt bonos propter displicentiam bonitatis. quia eo ipso q̄ mali sunt. bonos uide. uel de bonis audire bona non possunt. **Exem** de **Iacob & Esau.** **Gen. xxxvii.** **O**derant eum fratres eius nec poterant ei quicquid pacifice loqui. **Et Exodi. iii.** **O**derant egyptii filios israhel. **Diligenter** aduerte q̄ nec **Iacob** nocebat. nec malū uolebat **Esau** fratri suo. **Nec** ioseph fratribus suis. **Nec** filii israhel egyptiis sed seruiabant eis & bona plurima faciebant. & tū non poterāt eos diligere sed nequiter odiebāt. **Nec** miruz si mali bonos odiunt. quia & ipm̄ deum qui summe bonus est odiūt. **Sicut** ipse testatur. **Iob. xv.** **S**i mundus uos odit. scitote quia me p̄iorem uobis odio habuit. **E**st autem hoc uicium detestandum. **Primo** quia p̄ximum odians deum odit. **S**ecundo quia odium hominis cor corrodit. **Tertio** quia oculum mētis obscurat. **Quarto** quia contra proximum cor obdurat. **Quinto** quia & a celo excludit et in infernum intrudit. **P**rimo quia qui proximum odit. deum odit. quia uidelicet in uisibilem ymaginem eius odit. **i. Iob. iiii.** **Q**ui nō diligit fratrem suum quem uidet. deum quem non uidet quomodo potest diligere. **Vnde** nec proximus sine deo nec deus sine proximo potest diligi uel odiri. **Q**ui proximus affligit ex odio. similis est illis iudeis qui ymagines chisti in eius contumeliam affligebant. colaphis cedendo. conspuendo. flagellando. crucifigendo. & omnia dominice passionis obprobria renouando. **Hoc** peccatum a deo detestatur dominus q̄ eius occasione occidi uoluit dum p̄ inimicis suis ipsum odientibus & actu persequentibus pati & mori dignatus est. & pro ipsis patrem reuerenter orauit. **S**ecundo peccatum odii cor odientis dilacerat & corrodit. **&c.** **De** hoc **Require** infra. **De** **Ira.** **T**ertio pētrā odii detestandū ē. q̄ oculū mētis obscurat. **Req̄re** infra. **de** **Ira.** **Vbi** dicit. **Itē** p̄ iras grē lumē amittit. **Q**uarto detestandum ē q̄ cor odientis obdurat. **Require** ibidē. **Vbi** dicit. **Itē** per iram amittitur clementia. **Q**uinto quia regnum celorum obdurat. **i. Iob. iiii.** **Omnis** q̄ odit fratrem suū homicida est. **Sci**mus enim q̄ homicida nō habet uitā eternā. **Itē.** **Math. v.** **Omnis** q̄ irascit fr̄i suo reus erit iudicio. qui autē dixerit fr̄i suo racha. reus erit concilio. qui autē dixerit fatue. reus erit gehenne ignis.